

ΑΛΙΕΥΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ
ΤΡΙΠΟΛΙΣ

ΕΤΟΣ ΚΑ', ΑΡΙΘΜ. Φ.307, ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022, Είδ. Κωδ. Ἀριθ. Ἐντύπου 040008

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΣ ΤΗΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ
Ειδικός Κωδικός
Αριθμός Έντύπου 040008

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ
Γρηγορίου Ε' 13, 221 32 Τρίπολι
Τηλ. 2710 222445 και 222446

ΕΚΔΟΤΗΣ
ό Σεβασμ. **ΛΑΘΞΑΝΔΡΟΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ό Αρχιμ. Φιλόθεος Κολλιόπουλος
Χρόνος: Πεντηκοστός Τέταρτος
Τεύχος: 307
Ιούλιος-Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2022

Φωτογραφίες Έξωφύλλων:
1. Από τή ζωή του Παιδικού Σταθμού
της Μητροπόλεως μας
«Η ΖΩΟΔΟΧΟΣ ΠΗΓΗ»

Λόγος εἰς τό Γενέσιον τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας Ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης

Αρχή ἑορτῶν μέν εἶναι γιά μᾶς ἡ πα-
ροῦσα πανήγυρις, πρώτη δέ μετά
τόν νόμο καί τίς σκιές, καί ἀσφαλῶς καί
εἴσοδος τῶν ὁδηγούντων πρὸς τήν χά-
ριν καί τήν ἀλήθεια. Εἶναι δέ αὕτη καί
μέση καί τελευταία ἔχοντας ἀρχή μέν
τήν τελευτή τοῦ νόμου, μεσότητα δέ
τήν σύνδεσιν πρὸς τά ἅκρα, τέλος δέ τήν
φανέρωσιν τῆς ἀληθείας. Διότι τέλος τοῦ
νόμου εἶναι ὁ Χριστός, ὅχι τόσο ἀπομα-
κρύνοντάς μας ἀπό τό γράμμα, ὅσο ἐπα-
ναφέροντάς μας στό πνεῦμα.

Διότι αὐτό εἶναι ἡ τελείωσις, ὅπου
αὐτός ὁ νομοδότης ἀποτελειώνοντας
ὅλα, ὁδήγησε τό γράμμα πρὸς τό πνεῦμα,
ἀνακεφαλαιώνοντας στόν ἑαυτό Του
τά σύμπαντα, καί διατρεφόμενος στόν
νόμο καί στήν χάρι. Καί κάνοντας τόν
μέν νόμο ὑποζύγιο, συνάπτοντας δέ τήν
χάριν ἐναρμονίως, χωρίς καθόλου νά
ἀναμίξει τό ἓνα μέ τό ἄλλο, καθοδήγησε
ἔτσι τό γένος μας ἀπό τό δυσβάστακτο
καί δουλικό καί ὑποχείριο φορτίο πολύ
θεοπρεπῶς πρὸς τόν ἑλαφρό καί ἐλεύ-
θερο δρόμο, γιά νά μὴν εἴμαστε «ὑπό
τά στοιχεῖα τοῦ κόσμου δεδουλωμένοι»,
ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος, οὔτε νά εἴμαστε

αἰχμάλωτοι στόν ζυγό τῆς δουλείας τοῦ νομικοῦ γράμματος. Τοῦτο λοιπόν εἶναι τό κεφάλαιο τῶν πρὸς ἡμᾶς εὐεργετημάτων τοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο εἶναι ἡ φανέρωσις τοῦ μυστηρίου. Τοῦτο εἶναι ἡ φύση ποῦ ἐκένωσε ἑαυτόν, Θεός καί ἄνθρωπος, καί ἡ θέωσις τοῦ προσλήμματος.

Ἀλλά στήν τόσο λαμπρή καί περριφανεστάτη ἐπιδημία τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, πρέπει νά προῦπάρχει ὁπωσδήποτε κάποιο γεγονός χαρᾶς διὰ τοῦ ὁποίου νά εἰσέρχεται πρὸς ἡμᾶς τό μεγάλο δῶρο τῆς σωτηρίας μας. Τοῦτο δέ εἶναι ἡ παρούσα πανήγυρις, ἔχοντας προμήνυμα τήν γέννησιν τῆς Θεοτόκου, ἀποτέλεσμα δέ τό γέννημα τῆς παχύνσεως τοῦ Λόγου σέ σάρκα, κατὰ τήν ὁποία τό καινούργιο ἄκουσμα ἀπό ὅλα τά θαύματα, ποῦ ἐξαγγέλθηκε στά σύμπαντα, παραμένει ἀκατάληπτο καί ἀκατανόητο, φανερωμένο ὅσο κρύβεται, καί κρυμμένο ὅσο φανερώνεται. Συνεπῶς ἀπό ἐδῶ ἡ θεοχαρίτωτη αὐτή ἡμέρα καί πρώτη τῶν ἑορτῶν, φέροντας γύρω ἀπό τήν κεφαλή τό φῶς τῆς παρθενίας, καί σάν νά συμμαζεύει καί νά πλέκει τόν στέφανο ἀπό τά ὀλοκάθαρα ἄνθη τῶν πνευματικῶν λιβαδιῶν τῆς γραφῆς, προβάλλει κοινή τήν εὐφροσύνη στήν κτίσι λέγοντας «Θαρσεῖτε», γενέθλιος εἶναι ἡ πανήγυρις καί τοῦ γένους ἡ ἀνάπλασις.

Διότι Παρθένος τώρα γεννᾶται,

καί σπαργανώνεται, καί πλάθεται, καί ἐτοιμάζεται ἀπειρόγαμος Μήτηρ τοῦ παμβασιλέως τῶν αἰώνων, Θεοῦ. Καί τοῦτο τό πνευματικό θέατρο ἔχει συγκροτηθεῖ γιά μᾶς ἀπό τόν Δαβίδ μαζί μέ τόν Δαβίδ. Ἡ μέν, προβάλλοντας τήν θεοδωρήτη γέννησιν της ὡς Θεομήτωρ, ὁ δέ, ἐμφανίζοντας τήν κληρονομία τοῦ γένους μας, καί τήν νεοπρεπεστάτη συγγένεια τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Ὡ τοῦ θαύματος! Ἡ μέν μεσιτεύει πρὸς τό ὕψος τῆς Θεότητος, καί πρὸς τήν ταπεινότητα τῆς σαρκός, καί γίνεται Μήτηρ τοῦ Πλαστοεργοῦ χάριν ὅλου τοῦ πλαστοεργήματος. Ὁ δέ προφητεύει τό μέλλον σάν νά εἶναι παρόν, καί λαμβάνει ἐνὸρκως ἀπό τόν Θεό τήν ἐνδοξη διαμονή καί συντήρησιν τοῦ γένους ἀπό τήν κοιλία. Πρέπει λοιπόν εὐλογα νά πανηγυρίσουμε τό μυστήριο τῆς ἡμέρας, καί νά δωρίσουμε τοὺς λόγους αὐτοὺς στήν Μητέρα τοῦ Λόγου, διότι δέν ὑπάρχει τίποτε πιό προσφιλές ἀπό τά ἄλλα πρὸς αὐτήν, ἐκτός ἀπό τόν λόγον καί τήν τιμή ἐκ τοῦ λόγου. Καί τοῦτο, ἐπειδὴ ἀποκομίζουμε διπλό τό κέρδος ἡμεῖς ποῦ θά τήν τιμήσουμε, τόν μέν ἕνα, αὐτό ποῦ μᾶς ἐπαναφέρει πρὸς τήν ἀλήθεια, τό δέ δεύτερο, αὐτό ποῦ μᾶς ἀπομακρύνει ἀπό τό γράμμα τῆς νομικῆς δουλείας καί πολιτείας. Πῶς καί μέ ποιό τρόπο; Ὑποχωρώντας δηλαδή ἡ σκιά

διά τῆς παρουσίας τοῦ φωτός, καί ανταλλάσσοντας τοῦτο ἡ χάρις μέ τήν ἐλευθερία τοῦ γράμματος. Ἐκ τούτων ἡ παροῦσα πανήγυρις στέκεται μεθόριον, ἀντιπαραβάλλοντας τήν ἀλήθεια τῶν τυπικῶν συμβόλων, καί ανταλλάσσοντας τά παλαιά διά τῶν νέων. Τοῦτο καί ὁ Παῦλος, ἡ θεία σάλπιγγα τοῦ Πνεύματος, ἀνεφώνησε λέγοντας: «Εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινή κτίσις. Ἀνακαινίζεσθε. Τά ἀρχαῖα παρῆλθεν. Ἴδού γέγονε τά πάντα καινά». Διότι, ἐφ' ὅσον τελείωσε ὁ νόμος, καί μέ τήν εἰσαγωγή τῆς καλύτερης ἐλπίδας, διά τῆς ὁποίας ἀγγίζουμε τήν χάριν τοῦ Θεοῦ, φανερώθηκε τρανῶς ἡ ἀλήθεια, αὐτός ὁ δοτήρας τοῦ νόμου, ὑφιστάμενος τήν ἄφραστη κένωσιν οἰκονομικῶς, ἔφθασε ὡς ἄνθρωπος, γιά νά ἀναπληρώσει τίς ἐλλείψεις καί νά ἀντιδώσει ἀντί γιά τά χεῖριστα τά καλύτερα καί τελειώτερα.

Τοῦτο λοιπόν θά διακηρύξει σαφέστατα καί ὁ ὑψηλός Ἰωάννης, ὁ Θεολόγος, ἡ βροντή τοῦ Λόγου, λέγοντας ὅτι «ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καί χάριν ἀντί χάριτος». Διότι διά τῆς κενώσεως αὐτοῦ, καί κατόπιν διά τῆς ὑπερφυοῦς μορφώσεως τοῦ δικοῦ μας φυράματος ἡμεῖς ἐλάβαμε τήν πληρότητα καί ἐπλουτίσαμε διά τῆς ἀνταποδώσεως τῆς θεώσεως στό πρόσλημμα. Συνεπῶς «ἀγαλλιάσθω τά σύμπαντα σήμερον, καί ἡ φύσις

σκιρτάτω. Εὐφραινέσθω ὁ οὐρανός ἄνωθεν, καί αἱ νεφέλαι ρανάτωσαν δικαιοσύνην. Σταλαξάτω τά ὄρη γλυκασμόν, καί οἱ βουνοί ἀγαλλίασιν, ὅτι ἡλέησε Κύριος τόν λαόν αὐτοῦ, ἐγείρας κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαβίδ τοῦ παιδός αὐτοῦ», τήν ὑπεράμωμο αὐτή καί ἄνανδρο ἀπό τήν ὁποία προῆλθε ὁ Χριστός, ἡ σωτηρία καί ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν. Ἄς χορεύσει λοιπόν τώρα κάθε εὐγνώμων ψυχή, καί ἄς συγκαλέσει τήν κτίσιν ἡ φύσις γιά τόν ἀνακαινισμό καί τήν ἀνάπλασιν της. Οἱ στεῖρες ἄς συντρέξουν πρόθυμα, διότι ἡ ἄτεκνη καί στεῖρα ἐπαυδοποίησε τήν θεόπαιδα Παρθένο. Οἱ παρθένοι ἄς χαροῦν, διότι ἡ ἄκαρπη γῆ γέννησε τήν ἄσπορη γῆ, ἀπ' ὅπου θά γεννηθεῖ ὁ ἀγεώργητος καρπός. Οἱ μητέρες ἄς σκιρτήσουν, διότι ἡ ἄγονη μητέρα τήν ἄφθορη Μητέρα καί Παρθένο ἐγέννησε. Οἱ γυναῖκες ἄς κροτήσουν τά χέρια, διότι ἡ γυνή ἡ ὁποία πραγματοποίησε κατὰ τό παρελθόν τήν ἀφορμή τῆς ἀμαρτίας, τώρα πλέον προσφέρει τήν ἀπαρχή τῆς σωτηρίας. Καί ἡ πρό πολλοῦ κατάκριτη ἀναδείχθηκε θεόκριτη, διαλεγμένη ὡς Μητέρα τοῦ Πλάστη ἄνανδρος, καί ἀνόρθωσις τοῦ γένους. Ὡς ἐκ τούτου ἄς τήν ὑμνήσει ὅλη ἡ κτίσις καί ἄς χορεύσει καί ἄς συνεισφέρει κάτι ἐπάξιο τῆς ἡμέρας. Ἄς γίνει μιὰ κοινή πανήγυρις σήμερα τῶν οὐρανίων καί τῶν ἐπιγείων. Καί

ὡς συνεορτάσει τό κάθε τι, τόσο ἐγκόσμιο ὅσο καί ὑπερκόσμιο σῶμα. Διότι σήμερα οἰκοδομεῖται ὁ κτιστός ναός τοῦ Κτίστου πάντων, καί τό κτίσμα ἐτοιμάζεται καινοπρεπῶς, ὡς δεῖο κατοικητήριον τοῦ κτίστου. Σήμερα ἡ πρίν χοϊκή φύσις λαμβάνει ἀρχή θεώσεως, καί τό χῶμα σπεύδει νά ἀνέλθει μετάρσιο πρὸς τήν ἀνώτατη δόξα. Σήμερα ὁ Ἀδάμ ἀπό μᾶς, πρὸς χάριν μας, ἀρχίζει νά προσφέρει τήν Μαρία ὡς πρωτογέννημα πρὸς τόν Θεό, καί ἡ ζύμη προζυμωμένη μέ τό ὅλο φύραμα, ἀρτοποιεῖται δι' αὐτῆς τήν ἀνάπλασιν τοῦ γένους. Σήμερα ὁ μέγας κόλπος τῆς παρθενίας ἀποκαλύπτεται καί τόν ἀμόλυτον μαργαρίτην τῆς ἀληθινῆς ἀφθαρσίας ἡ Ἐκκλησία νυφικῶς περιβάλλεται. Σήμερα ἡ καθαρῇ εὐγένεια τῶν ἀνθρώπων ἀπολαμβάνει τό χάρισμα τῆς πρώτης θεοπλαστίας, καί ἐπανέρχεται στό ἀρχαῖο κάλλος της. Καί τήν εὐγένειαν τοῦ κάλλους πού ἀμαύρωσε ἡ κακή καταγωγή τῆς φανλότητος, αὐτήν πλέον ἡ φύσις μας, προσφέροντας στήν νεογέννητη μητέρα τοῦ ὠραίου, δέχεται ἀνάπλασιν ἄριστη καί θεοπρεπεστάτη. Καί γίνεται ἡ πλάσις κυρίως ἀνάκλησις καί ἡ ἀνάκλησις θέωσις καί ἡ θέωσις ὁμοίωσις πρὸς τό ἀρχέτυπο. Σήμερα ἀνέλπιστα ἡ στείρα βρίσκειται Μητέρα καί ἡ Μητέρα ἀπάτορος τέκνου, βλαστάνοντας ἐξ ἀγόνων λαγόνων

ἀγιάζει τά σπέρματα τῆς φύσεως. Σήμερα χρωματίστηκε ἡ εὐπρεπής βαφή τῆς θείας ἀλουργίδας καί ἡ πτωχή φύσις τῶν ἀνθρώπων, ἐνδύεται τήν βασιλική ἀξία. Σήμερα ἀναβλάστησε προφητικῶς ὁ Δαβιτικὸς βλαστός, λαμβάνοντας τήν προσωνυμία αἰιδαλῆς ράβδος Ἀαρών, καί ἀνθίζοντας γιά μᾶς ράβδο δυνάμεως τόν Χριστό. Σήμερα ἀπό τόν Ἰούδα καί τόν Δαβίδ προέρχεται Παρθένος Κόρη, προσχεδιάζοντας τό πρόσωπον τῆς Βασιλείας καί τῆς Ἱερατείας Ἐκείνου πού ἔρχεται «κατά τήν τάξιν Μελχισεδέκ», ἀλλά πού δέν ἱερατεύει κατά τήν τάξιν Ἀαρών. Σήμερα ἡ χάρις, λευκαίνοντας τό μυστικό ὕφασμα τῆς θείας ἱερατείας, προέρραψε τοῦτο τυπικῶς στό λευϊτικὸ σπέρμα, καί ὁ Θεός, βάφοντας τήν βασιλική του πορφύρα, τήν ἐπορφύρωσε μέ βασιλικό αἷμα. Καί γιά νά συνοψίσω, σήμερα ἀρχίζει ἡ ἀναμόρφωσις τῆς φύσεώς μας, καί ὁ γερασμένος κόσμος λαμβάνοντας θεοειδέστατη δομή, δέχεται τά προμηνύματα τῆς δεύτερης θεοπλαστίας. Διότι ἐνῶ ἡ πρώτη διάπλασις τῶν ἀνθρώπων δημιουργήθηκε ἀπό καθαρῇ καί ἄσπιλο γῆ, ἐν τούτοις ἡ φύση μας ἐξαφάνισε τό συγγενές της ἀξίωμα, καταστρέφοντας τήν χάρι διὰ τοῦ ὀλισθήματος τῆς παρακοῆς, καί ὡς ἐκ τούτου ἐξοριστήκαμε ἀπό τόν τόπο τῆς ζωῆς, καί τῆς παραδείσιας τρυφῆς. Ἐτσι ἡ φύσις μας ἀντάλλαξε ὅλα αὐτά

μέ τήν θνητή ζωή, κληρονομώ-
ντας αὐτή σάν πατρική διαθή-
κη, ἀπ' ὅπου προῆλθε ὁ θάνατος
καί ἡ παροῦσα φθορά τοῦ γένους.
Κατόπιν, ἐνῶ ὅλα σύρονταν ἀπό
τήν ἄνω πρὸς τήν κάτω χώρα, χά-
θηκε μέν κάθε ἐλπίδα σωτηρίας,
χρειαζόταν δέ ἡ φύσις μας τήν
ἀνώτατη βοήθεια, καί δέν ὑπῆρχε
κανένας νόμος γιά τήν θεραπεία
τοῦ ἀρρωστήματος, οὔτε ὁ ἐν
γράμματι νόμος, οὔτε ὁ πυρίπνο-
ος προφητικός καί διαλλακτικός
λόγος, οὔτε ὅσα προσπάθησαν
νά ἐπανορθώσουν τήν ἀνθρώ-
πινη φύσι, οὔτε πάλι ὅσα δῆθεν
μποροῦσαν νά μᾶς ἐπαναφέρουν
στήν προτέρα εὐγένεια, εὐδόκησε
πλέον ὁ ἀριστοτέχνης Θεός τῶν
ὅλων νά ἀναδείξει τρόπον τινά,
κάποιον ἄλλο παναρμόνιον καί
νεοσύστατον κόσμον ἀρτιώτερον
καί νά ἀναχαιτίσει τήν πρὸ πολ-
λοῦ ἕως τώρα ἐπερχόμενη συμφο-
ρά τῆς ἁμαρτίας, διὰ τῆς ὁποίας
προῆλθε ὁ θάνατος, καί τοιουτο-
τρόπως νά παρουσιάσει κάποια
ἄγνωστη καί ἀδούλωτη καί ὄντως
ἀπαθῆ ζωή πρὸς ἐμᾶς πού ἀνα-
γεννιώμαστε ὅπωςδῆποτε διὰ τοῦ
βαπτίσματος τῆς θεογενέσεως.

Πῶς λοιπόν ἔπρεπε νά ἔλθει
πρὸς ἐμᾶς αὐτήν ἡ εὐεργεσία, ἐφ'
ὅσον ἦταν τόσο μεγάλη καί παρα-
δοξότατη καί ταίριαζε μόνο στοὺς
θείους νόμους; Μήπως ἔπρεπε νά
ἔλθει χωρίς τῆς διὰ σαρκὸς θεο-
φάνειας τοῦ Θεοῦ καί χωρίς τὸν
παραμερισμὸ τῶν νόμων τῆς φύ-

σεως, καί χωρίς τήν παραίνεσιν
τοῦ Θεοῦ νά ἐμπολιτευόμαστε
καινοπρεπῶς κατὰ τὸν λόγον
Του; Τοῦτο δέ, μέ ποιὸ τρόπο θά
ἐπερατοῦτο, παρά μέσῳ Παρθέ-
νου καθαρῆς, ἡ ὁποία θά ἔμενε
προηγούμενως ἀνέπαφη, γιά νά
διακονήσῃ τό μυστήριον, καί κα-
τόπιν θά ἐκυοφοροῦσε τὸν ὑπε-
ρούσιον πού θά ὑπερνικήσῃ διὰ
νόμου τοὺς νόμους τῆς φύσεως;

Τέτοια λοιπόν ποιὰ ἄλλη θά
ὑπονοεῖτο, πλήν μόνης ἐκείνης
πού εἶχε ἐκλεγεί πρὶν ἀπὸ ὅλες
τίς γενεές γιά τὸν Πανδημιουργό
τῆς κτίσεως; Αὐτή εἶναι ἡ Θεοτό-
κος Μαρία, τό θεόκλητον ὄνο-
μα ἀπὸ τῆς ὁποίας τήν μήτραν
προῆλθε ὁ ὑπέρθεος μετὰ σαρκὸς,
τήν ὁποία ὁ ἴδιος ἔκτισε ναὸ ὑπε-
ρουσίως γιά τὸν ἑαυτὸ Του ἐφ'
ὅσον δέν διέφθειρε τήν μήτρα της
ἢ μητέρα, οὔτε χρειαζόταν σπο-
ρά τό τέκνο της. Διότι ἦταν Θεός,
παρ' ὅλο πού προτίμησε νά γεν-
νηθεῖ σαρκικῶς, ἄνευ λοχείας καί
χωρίς ὠδίνες, ὥστε καί ἡ Μητέ-
ρα νά διαφύγῃ τὰ τῶν μητέρων,
ἐκτρέφοντας παραδόξως μέ τό
γάλα ἐκείνων τὸν ὁποῖον χωρίς
ἄνδρα ἐπαιδοποίησε καί ἡ Παρθέ-
νος, γεννώντας ἄσπορο γέννημα,
νά μείνῃ Παρθένος ἀγνή, διατη-
ρώντας καί μετὰ τὸν τοκετό σῶα
τά σήμαντρα τῆς παρθενίας.

Μέ τέτοιο τρόπο λοιπόν καί Θε-
οτόκος εὐλόγα κηρύσσεται, καί ἡ
παρθενία σεμνύνεται, καί ἡ γέν-
νησις προσκυνεῖται, καί ὁ Θεός

ένωμένος μέ ανθρώπους καί κατόπιν φανερωμένος έν σαρκί, χαρίζει τό άξίωμα τής δικής του δόξας. Καί από τήν πρώτη έκείνη κατάρρα άμέσως ή γυναικεία φύσις δέχεται τήν διόρθωσιν, καί έπειδή άκριβώς άρχισε τήν άμαρτία, έγινε άρχή καί τής σωτηρίας. Ο Λόγος πλέον ήλθε προς έμäs μέ σκοπό τουτο τό κεφάλαιο. Καί σήμερα ήρθα κι έγώ έδω ως πανηγυριστής καί λαμπρός έστιάτορας τής ιερής αὐτής πανδαισίας, προβάλλοντας τήν κοινή εύφροσύνην. Διότι θέλοντας ο Λυτρωτής, όπως σäs είπα, νά αναδείξει νέα γέννησιν καί ανάπλασιν του γένους, έναντι τής προηγούμενης, όπως άκριβώς τότε πρωτίστως, προτιμώντας νά πάρει τόν πηλό τής γής από παρθενική καί άνέπαφη γή, έπλαστούργησε τόν πρῶτο Άδάμ, έτσι κι έδω τώρα, δημιουργώντας τήν δική του σάρκωσιν, αντί άλλης, όπως είπαμε, εκλέγοντας εκ τής γής τήν καθαρή καί υπεράμωμη αὐτήν παρθένο από ὅλη τήν φύσιν, ανακαινουργώντας τό έξ ήμῶν προς ήμäs δι' αὐτής, αναδείχθηκε νέος Άδάμ ο πλαστοουργός του Άδάμ, γιά νά σώσει τόν παλαιό ο πρόσφατος υπέρχρονος Άδάμ.

Άλλά ποιά ήταν καί από ποιούς γονείς γεννήθηκε, θά τό ποῦμε ταχώς, τρέχοντας γρήγορα έντός τής Ιστορίας. Αὐτή λοιπόν, τό εξαίρετο καύχημα ὅλων

τῶν καυχημάτων, υπήρξε μέν θυγατέρα του Δαβίδ, σπέρμα δέ του Ίωακείμ, απόγονος μέν τής Εὔας, γέννημα δέ τής Άννας. Διότι ο Ίωακείμ ήταν άνδρας πρῶος, επεικής, αναδρεμμένος μέ τούς θείους νόμους, ζώντας μέν σωφρόνως, προσκαρτερώντας δέ τόν Θεό. Έτσι λοιπόν έγερνούσε ζώντας άτεκνος, καί ένῶ προχωρούσε στήν ήλικία, δέν απέκτησε τό αντίδωρο του γένους. Η Άννα, ήταν κι αὐτή φιλόθεος, σώφρων μέν, αλλά στείρα, φίλανδρος, αλλά άτεκνη, καί τίποτα δέν είχε, ει μή μόνον έχοντας μελέτημα τόν νόμο του Κυρίου. Αὐτή λοιπόν περιστρεφόμενη από τά κέντρα τής στείρωσεως καθημερινῶς, καί πάσχοντας εύλογα όπως πάσχουν οί άτεκνοι, έδυσφορούσε, αισθανόταν άνία, πενθοῦσε, μή μπορώντας νά άντέξει τήν άπαιδία. Ένῶ δέ κατέχονταν ο Ίωακείμ καί ή Άννα από τέτοια λύπη, διότι δέν υπήρχε τέκνο κληρονόμος του γένους τους, μέχρι τουδε μέν δέν σβήστηκε τελείως τό φυτίλι τής έλπίδας τους, προσευχή δέ καί τῶν δύο ήταν νά τούς δοθεῖ ένα παιδί γιά νά αναστήσουν σπέρμα. Καί μερικοί πού αγαποῦσαν τήν ξακουστή Άννα, τήν οδηγούσαν στό ναό καί παρακαλούσαν τόν Θεό μέ ίκεσίες νά δώσει λύσι στήν άτεκνία, καί καρπό στήν στείρότητα. Αὐτοί λοιπόν πρίν επιτύχουν τό ποθοῦ-

μενο, δέν είχαν φτάσει στήν ἀπόκτησιν, ἐνῶ τώρα τό ἐπέτυχαν. Διότι δέν παρέβλεψε τό δῶρον τῆς ἐλπίδας ὁ δοτήρας τοῦ λόγου. Ἐνῶ λοιπόν θρηνηοῦσαν καί ἐκλιπαροῦσαν τό θεῖον, τούς ἐπεσκίασε γρήγορα ἡ δύναμις πού δέν βραδύνει καθόλου, καί τόν μέν ἐνεύρωσε πρὸς καρπογονία, τήν δέ πρὸς παιδοποιῶα. Καί ποτίζοντας μέ δύναμι σπερμιογονίας τούς μέχρι τοῦδε ξηραμένους πόρους τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, τούς κατέστησε ἀπὸ ἄγονους γόνιμους. Καί ἔτσι πλέον ἀναβλάστησε ἡ πανάμωμος Παρθένος αὐτῆς πρὸς ἐμᾶς ὡς ἔνδοξος καρπὸς ἀπὸ ἄκαρπο καί ξηρό δένδρο σάν νά ἦταν ἔνυδρο. Καί ἐλύθησαν τὰ δεσμά τῆς στειρώσεως, καί ἀναδείχθηκε γόνιμη ἡ προσευχή ἀνελπίστως, καί ἡ ἄγονη τεκνοποιός, καί ἡ ἄτεκνη καλλιπαις. Ἐφ' ὅσον δέ προῆλθε ἀπὸ ἄγονη μήτρα ἐκείνη πού γέννησε ἐκ μήτρας τόν σάχυ τῆς ἀφθαρσίας, οἱ γεννήτορες τῆς ὁδηγώντας την, τήν ἀνέθεσαν στόν ναό, ἐνῶ ἐκείνη ζοῦσε ἀκόμα τό πρῶτο ἄνθος τῆς ἡλικίας τῆς. Καί ὁ τότε ἐφημέριος Ἱερεὺς τῆς ἱερατείας, βλέποντας τίς παρθενικές χορεῖες νά προπορεύονται καί νά ἀκολουθοῦν, εὐχαριστήθηκε καί ἐχάρηκε, βλέποντας πλέον ὁλοκάθαρα τίς θεῖες ἐκβάσεις, καί σάν κάποια σεπτὴ προσφορά, ἀφιέρωσε τό θεῖο δῶρο στόν Θεό, τοποθετώντας τοῦτο τό μέγα θησαύρισμα τῆς σωτηρίας στά

ἄδυτα τῶν Ἀγίων. Ἐκεῖ πλέον τρεφόταν ἡ κόρη μέ λόγο Θεοῦ, σάν νά περπατοῦσε σέ νυφικούς θαλάμους, ἕως ὅτου ἔφθασε ὁ καιρὸς τῆς μνηστείας, ὁ ὁποῖος πρὸ πάντων τῶν αἰώνων καθορίστηκε γι' αὐτήν ἐκ μέρους τοῦ τέκνου τῆς, ἐξαιτίας τῆς ἄρρητης θείας εὐσπλαχνίας, καί ἐκ μέρους Αὐτοῦ πού τόν ἐγέννησε θεϊκῶς πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, πρὸ πάσης κτίσεως καί διαστήματος, καί ἐκ μέρους τοῦ συμφυοῦς καί συνθρόνου καί προσκυνητοῦ αὐτοῦ Πνεύματος.

Τούτων μία εἶναι ἡ θεότης, ὁμοίως καί ἡ φύσις καί ἡ βασιλεία, χωρὶς νά μερίζεται, οὔτε νά ἀπαλλοτριοῦται, οὔτε νά διαφέρει σέ ὁτιδήποτε μεταξύ τῆς, παρὰ μόνο στήν ιδιότητα καθενός ἀπὸ τὰ θεαρχικά πρόσωπα. Γι' αὐτό πανηγυρίζω καί εὐφραίνομαι χορεύοντας, καί προσφέρω ἑορταστικὸ δῶρο στήν Μητέρα τοῦ Λόγου, διότι τό τέκνο τῆς μοῦ ἐγνώρισε τό κεφάλαιον τῆς Τριαδικῆς πίστεως. Διότι ὅταν ὁ ἄναρχος Λόγος καί Υἱὸς κατεργαζόταν τήν δική του σάρκωσιν, φαίνεται νά συνενδοκεῖ καί ὁ γεννήτωρ Πατήρ καί τό Πνεῦμα τό ἅγιο νά συμμετέχει καί νά ἀγιάζει τήν μήτρα ἐκείνης πού συλλαμβάνει τόν ἀκατάληπτο.

Ἀλλὰ ἦρθε τώρα ἡ ὥρα γιὰ νά ρωτήσουμε τόν Δαβίδ, τί εἶπε πρὸς αὐτόν ὁ Θεός ἐνόρκως. Ἐλα λοιπόν ὑμνογράφε, ἔλα προφήτα,

τίναξε τήν κιννύρα σου, κίνησε τίς χορδές, λέγε τρανώς, τί σοῦ ὑποσχέθηκε ὁ Κύριος; -Τί μοῦ ὑποσχέθηκε; «ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τοῦ θρόνου σου». Μοῦ τό ὑποσχέθηκε καί δέν τό ἀθέτησε. Ὑποσχέθηκε καί σφράγισε τούς λόγους του διά τῶν ἔργων. «Ἀπαξ γάρ ὤμοσα», λέγει «ἐν τῷ ἁγίῳ μου, εἰ τῷ Δαβίδ ψεύσομαι. Τό σπέρμα αὐτοῦ εἰς τόν αἰῶνα μένει, καί ὁ θρόνος αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον μου, καί ὡς ἡ σελήνη κατηρτισμένη εἰς τόν αἰῶνα. Καί ὁ μάρτυς ἐν οὐρανῷ πιστός». Αὐτά ἀφοῦ μοῦ τά ὑποσχέθηκε τά ξεπλήρωσε ἔντεχνα. Αὐτά θεσπίζοντας, τά ἐπικύρωσε. Διότι ἀδύνατον νά ψεύδεται ὁ Θεός. Ἰδοὺ λοιπόν φαίνεται κατὰ σάρκα ὁ Χριστός, πού κηρύσσεται Υἱός μου, καί Κύριός μου, καί ὑμνεῖται προσκυνούμενος Υἱός Θεοῦ, καί ὅλα τά ἔδνη τόν προσκυνοῦν. Διότι τόν βλέπουν νά ἐνθρονίζεται στούς παρθενικούς κόλπους, σάν νά καθόταν στούς δικούς μου θρόνους. Ἰδοὺ, καί ἡ Παρθένος αὐτὴ μόλις τώρα ἐξεβλάστησε ἀπὸ τούς μηρούς μου. Ἀπὸ τήν κοιλία της προέρχεται ὁ πρό αἰώνων στούς ὕστατους χρόνους σαρκωμένος, καί ἀνακαίνισε τό ἀνθρώπινο σύμπαν. Καί αὐτός λοιπόν ταῦτα ἔπραξε.

Ἐμεῖς δέ ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, ὁ ἅγιος δῆμος, τό ἱερό σύστημα, ὡς χορεύσουμε κατὰ τά ἔδιμά μας. Ἄς τιμήσουμε τήν δύναμιν τοῦ

μυστηρίου. Καθένας ὡς συνεισφέρει δῶρον ἐπάξιον πρὸς τήν πανήγυριν, κατὰ τό χάρισμα πού τοῦ δόθηκε. Οἱ πατέρες τήν κληρονομία τοῦ γένους, οἱ μητέρες τήν εὐτεκνία, οἱ στείρες τό ἄγονον τῆς ἀμαρτίας, οἱ Παρθένοι τήν διπλή ἀφθαρσία, ἐννοῶ τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος, οἱ σύζυγοι τήν ἐπαινετὴ συμμετρία. Ἐάν εἶναι κάποιος πατήρ ἀνάμεσά μας, ὡς μιμηθεῖ τόν πατέρα τῆς Παρθένου. Κι ἂν εἶναι ἄτεκνος, ὡς τρυγήσει τήν γόνιμη προσευχή, ὠφελημένος ἀπὸ αὐτὴν ἔνεκα τοῦ φιλοθέου βίου του. Ἐάν εἶναι κάποια μητέρα πού θηλάζει, ὡς συγχαρεῖ τήν Ἄννα πού θηλάζει τό παιδί, σύμφωνα μὲ τίς προσευχές της μετὰ τήν στείρωσιν. Ἐάν εἶναι κάποια στεῖρα καί ἄγονη μὴ ἔχοντας καρπὸν εὐλογίας, ὡς προσέλθει πιστῶς στὸν θεόδοτο βλαστὸν τῆς Ἄννας καί ὡς διαλύσει τήν στείρωσιν. Ἐάν εἶναι κάποια παρθένος πού ἐγκρατεύεται, ὡς γίνῃ μήτηρ τοῦ Λόγου, κοσμώντας διὰ τοῦ λόγου τήν κατάστασιν τῆς ψυχῆς της. Ἐάν κάποια εἶναι σύζυγος, ὡς προσφέρει στὸν Θεὸ λογικὸ κάρπωμα, ὅσα ἐκέρδισε διὰ τῆς προσευχῆς. Ἄς ἔρθουν ἐπὶ τό αὐτὸ «πλουσίος καί πένης, νεανίσκοι καί παρθένοι, πρεσβύτεροι μετὰ νεωτέρων», ἱερεῖς καί Λευῖται, Βασιλεῖς καί Στρατηγοί, Βασίλισσες καί Ἀρχόντισσες, ὅλοι καί ὅλες μαζί, ὡς λαμπροφορέσουμε ἐνώπιον τῆς Νεάνιδος καί

Μητρός τοῦ Θεοῦ καί Προφήτιδος, ἀπό ὅπου προῆλθε ὁ Προφήτης, τόν ὁποῖον ἔγραψε Μωϋσῆς, Χριστός ὁ Θεός, ἡ ἀλήθεια. Ὡς προφθάσουμε στά προπύλαια τοῦ ναοῦ, ὡς συντρεῖξουμε μέ τίς παρθένους πού προπορεύνται, ὡς εἰσέλθουμε μαζί σ' αὐτά τά ἅγια τῶν Ἀγίων. Διότι ἐκεῖ εἶναι τά σπάργανα, μετά ἀπό τήν γέννησιν, μετά ἀπό τόν θηλασμό, μετά τήν νηπιακή ἡλικία, ὅταν ἔγινε ἀκμαῖα ἡ κόρη.

Σάν νυφικό θάλαμο τήν προετοίμασε ὁ Θεός, φυλάσσοντας τό σεβάσμιο θρέμμα γιά τόν ἑαυτό του. Γι' αὐτό παρθένοι χορεύουν, ὅσες εἶναι πλησίον της, προετοιμάζοντας τά μέλλοντα. Δεξιά καί ἀριστερά προεξάρχουν οἱ θυγατέρες τῆς Σιών, προτρέχοντας ὡς Βασιλίδος, εἰς ὁσμῇ τῶν μύρων της. Καί ὁ ἴδιος ὁ Ναός ἀναπετώντας τίς ἱερές του πῦλες τίς διάνοιξε, γιά νά ὑποδεχτεῖ τήν βασιλική δόξα τοῦ παντός. Τότε πλέον, τότε ἀνοίχθηκαν καί τά ἅγια τῶν Ἀγίων, ἐγκολπώνοντας ἐντός τῶν ἀδύτων τήν Παναγία

Μητέρα τοῦ Ἀγίου. Προσφέρεται δέ πρόσφορος τροφή πρὸς αὐτήν, καί τρέφει ἕως τώρα χωρίς χέρι τήν τροφὴν μητέρα του Ἐκεῖνος, πού θά τραφεῖ μέ τό γάλα της, μετά ἀπό λίγο χρόνο. Καί γίνε-ται τροφέας τῆς Παρθένου τό Πνεῦμα τό Ἅγιο, μέχρις ἀναδείξε-ως της στόν Ἰσραήλ, ὅταν πλέον ἔφθασε καί ὁ καιρός τῆς μνηστεί-ας, καί τήν θυγατέρα τοῦ Δαβίδ ὁ Ἰωσήφ μνηστεύθηκε, καί δέχτη-κε ἀντί σποράς τήν φωνή τοῦ Γαβριήλ. Καί ἔγινε ἔγκυος χωρίς νά γνωρίσει κοίτη. Καί γέννησε Υἱό, τόν ὁποῖο δέν ἔσπειρε κανεῖς πα-τήρ. Καί παρέμεινε ἀγνή, χωρίς νά καταστρέψει τήν μήτρα της, ἐφ' ὅσον ἐφύλαξε σῶα τά σήμα-ντρα τῆς παρθενίας μετά τόν το-κετό, Ἐκεῖνος πού γεννήθηκε ἀπ' αὐτήν. Αὐτός εἶναι ὁ ἀληθινός Θεός καί ἡ ζωὴ ἡ αἰώνια.

Αὐτῷ ἡ δόξα, καί ἡ τιμὴ καί ἡ προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ καί τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καί ἀεὶ καί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λάμπρος Κατσώνης

Ἀγωνιστής τῆς Ἐθνικῆς μας Ἀνεξαρτησίας,
ἐπιφανὴς στρατιωτικὸς καὶ ναυμάχος τοῦ 18ου αἰώνα
Δρ. Στυλιανὸς Πολίτης, Ἀντιναύαρχος ἑ.ἀ.

Ο Πλοίαρχος Πρώτης Τάξεως (δηλ. Ἀρχιπλοίαρχος), Ἱππότης τοῦ Τάγματος Ἁγίου Γεωργίου, Λάμπρος Κατσώνης τοῦ Ρωσικοῦ Ναυτικοῦ, ὑπῆρξε ὁ σημαντικότερος προεπαναστατικός ἀγωνιστής τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας.

Γεννήθηκε στή Λιβαδειά τό 1752. Ὑπηρετήσε τόν Τσαρικό Στρατό Ἐηρᾶς καί τό Τσαρικό Ναυτικό γιά 35 χρόνια ἐπιδεικνύοντας τίς σημαντικές του στρατιωτικές ἀλλά καί διπλωματικές του ικανότητες. Μιλοῦσε ἐκτός ἀπό τήν μητρική του καί τή Ρωσική, ἄλλες τρεῖς γλῶσσες Ἰταλικά, Τουρκικά καί Περσικά. Ὅλους τοὺς στρατιωτικούς βαθμούς τοὺς ἔλαβε ἀνδραγαθώντας ἢ σάν ἐμβράβευση ἐξαιρετικῶν ὑπηρεσιῶν. Παντρεύτηκε τήν Μαρία Πέτρου Σοφιανοῦ ἀπό τή Τζιά, ἀπό τήν ὁποία ἀπέκτησε δύο γιούς ἐπίσης διακεκριμένους Ἀξιωματικούς τοῦ Τσαρικοῦ Στρατοῦ, τόν Συνταγματάρχη Ἱππότη τοῦ Τάγματος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Λυκοῦργο Κατσώνη Διοικητῇ τοῦ Ρωσικοῦ Τάγματος τῆς Μπαλακλάβα πού ἀποτελεῖτο ἀπό Ἕλληνες καί τόν

Ταγματάρχη Ἀλέξανδρο Κατσώνη ἀπό τοὺς ὁποίους ἀπέκτησε δεκατέσσερα ἐγγόνια.

Ἀρχισε τή σταδιοδρομία του τό ἔτος 1770 μέ τήν κατάταξή του ὡς ἐδελοντής στον, ὑπὸ τή Διοίκηση τοῦ Ναυάρχου Ἀ. Γ. Ὁρλώφ, Στόλο τοῦ Ἀρχιπελάγους (δηλαδή τοῦ Αἰγαίου). Συμμετεῖχε σέ ὅλες τίς ἐπιχειρήσεις καί διακρίθηκε προαγόμενος σέ Ὑπαξιωματικό. Τό ἔτος 1775, μετατάχθηκε ὡς Ὑπαξιωματικός σέ σῶμα τοῦ Ρωσικοῦ Στρατοῦ Ἐηρᾶς πού στάθμευε πλησίον τῶν πόλεων Κέρτς καί Γενί Καλέ καί ἀποτελεῖτο ἀπό ἐδελοντές προερχόμενους ἀπό τοὺς ὑπόδουλους στοὺς Ὀθωμανοὺς Λαοὺς. Σάν Ὑπαξιωματικός τώρα τοῦ Στρατοῦ Ἐηρᾶς συμμετεῖχε σέ ὅλες τίς μάχες πού διεξήχθησαν ἐκεῖνη τήν πολυτάραχη περίοδο. Στήν καταστολή τῆς ἐξέγερσης τῶν Τατάρων μάλιστα ἐπέδειξε ἐξαιρετική ἀνδρεία καί προβιβάσθηκε σέ Ἀξιωματικό. Τό 1781 ὡς Ὑπολοχαγὸς ἀναλαμβάνει σημαντική διπλωματική ἀποστολή στήν Περσία ἀκολουθώντας τόν Κόμητα Μάρκο Βοινόβιτς. Τό 1784 μετατέθηκε στό

Ἑλληνικό Σύνταγμα τοῦ Ρωσικοῦ Στρατοῦ τῆς Μπαλακλάβας καί τό 1786 μέ τό βαθμό τοῦ Λοχαγοῦ συμμετείχε στίς πολεμικές ἐπιχειρήσεις πλησίον τοῦ φρουρίου τοῦ Δούναβη Οὐτσακώφ. Τό 1787 ἐνῶ εἶχε προαχθεῖ σέ Ταγματάρχη μέ πρόταση τοῦ Πρίγκιπα Ποτέμκιν-Ταυρικοῦ, ἀποστέλλεται στό Αἰγαῖο μέ ἀποστολή νά συγκροτήσει Στολίσκο ὑπό τή Ρωσική Πολεμική Σημαία καί νά ἀναπτύξει δραστηριότητα ἐναντίον τῶν Τουρκικῶν Ναυτικῶν Δυνάμεων. Τόν ἐπόμενο χρόνο ἐξόπλισε στήν Τεργέστη τήν Φρεγάτα «Ἀθηνᾶ τῆς Ἀρκτου» καί ἄρχισε τίς πρῶτες πολεμικές περιπολίες στό Αἰγαῖο. Οἱ πρῶτες του ἐπιτυχίες ἦρθαν μέ τήν αἰχμαλωσία δύο Τουρκικῶν Πολεμικῶν Πλοίων πού τά μετονόμασε σέ «Μέγα Δούκα Κωνσταντῖνο» καί «Μέγα Δούκα Ἀλέξανδρο» σχηματίζοντας Στολίσκο ἀφοῦ ἐνισχύθηκε μέ δύο ἄλλα Πλοῖα, τό «Πρίγκιπας Ποτέμκιν-Ταυρικός» καί τό «Πρίγκηπας Ἀλέξανδρος Μπεσμπορότσκο». Στίς 24 Ἰουνίου κατέλαβε μετά ἀπό μάχη τό φρούριο τοῦ Καστελόριζου. Στίς 24 Ἰουλίου 1789 ἀφοῦ εἶχε ἀυξηθεῖ ὁ Στολίσκος του σέ ἑπτά Πλοῖα καί συνέχιζε ἀσταμάτητα τίς πολεμικές του ἐπιχειρήσεις κατὰ τῶν Τούρκων, προτάθηκε ἀπό τόν Πρίγκιπα Ποτέμκιν-Ταυρικοῦ καί προήχθη σέ βαθμό ἀντίστοιχο τοῦ Ἀντισυνταγματάρχη. Τό

Μάιο τοῦ 1790 ἔχοντας σχηματίσει σημαντικό Στόλο, ναυμαχώντας στό στενό τῆς Ἀνδρου ἔχασε σχεδόν ὅλα τά Πλοῖα του. Παρ' ὅλα αὐτά ἡ Αὐτοκράτειρα ἐκτίμησε τήν ἀνδρεία του καί γι' αὐτό στίς 29 Ἰουνίου 1790 τόν προήγαγε σέ βαθμό ἀντίστοιχο τοῦ Συνταγματάρχου καί στή συνέχεια στίς 8 Σεπτεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους τόν ὀνόμασε Ἰππότη τοῦ Τάγματος τοῦ Ἀγίου Γεωργίου.

Τό 1792 ἡ Ρωσία ἔκλεισε εἰρήνη μέ τούς Τούρκους στό Ἰάσιο τῆς Μολδοβλαχίας καί ἡ Αὐτοκράτειρα Αἰκατερίνη Β' ἀνακάλεσε τόν Λάμπρο Κατσώνη. Αὐτός ἀρνήθηκε νά ὑπακούσει δηλώνοντας «Ἄν ἡ αὐτοκράτειρα συνομολόγησε τήν εἰρήνην της, ὁ Λάμπρος δέν ἔκαμε ἀκόμη τήν δική του». Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1792 ἔφτασε στό Πορτοκάγιο τῆς Μάνης. Ἀρχισε τίς ὀχυρώσεις καί πολεμικές προετοιμασίες. Σχεδίαζε ἐπανάσταση. Ὅμως, ἡ Γαλλία φοβούμενη γιά τά ἐμπορικά της συμφέροντα, ἀφοῦ ἀπό τήν περιοχὴ περνοῦσαν ἀρκετά γαλλικά ἐμπορικά πλοῖα, μέ τή συνεργασία τριάντα Τουρκικῶν πλοίων ἐπιτέθηκαν κατὰ τοῦ στόλου τοῦ Κατσώνη τόν Ἰούνιο τοῦ 1792. Μετά ἀπό τρεῖς μέρες καί ἀφοῦ εἶχε σχεδόν χάσει τήν μάχη, μέ δώδεκα συντρόφους του διέφυγε στά Κύθηρα, ἔπειτα στήν Ἰθάκη, στήν Πάργα καί τέλος στή Ρωσία.

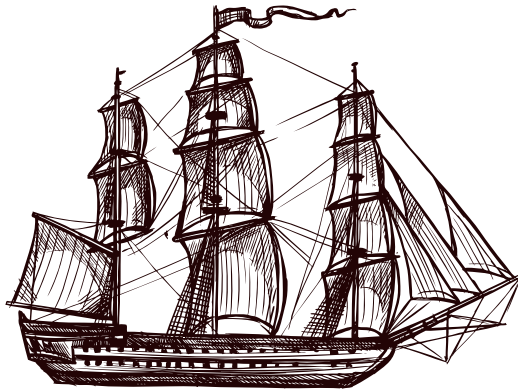
Τό Δεκέμβριο τοῦ 1796 μετο-

ΛΙΒΕΥΣ

νομάσθηκε σέ Πλοίαρχο Πρώτης Τάξεως δηλαδή σέ Ἀρχιπλοίαρχο ἀναδρομικά ἀπό 29 Ἰουλίου 1790 καί τοποθετήθηκε στόν Κωπήλατο Στόλο τοῦ Εὐξείνου Πόντου ὑπό τή Διοίκηση τοῦ Ὑποναύαρχου Πουστόσκιν καί βάση τήν Ὀδησσό, συνεχίζοντας τήν στρατιωτική του σταδιοδρομία. Μέ χρήματα πού ἔλαβε μετά ἀπό ἀπόφαση μίας Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἀγόρασε τήν περιοχή ἔξω ἀπό τή

Γιάλτα (δυτικά 3 χλμ.) πού τῆς ὀνόμασε Λιβαδειά, τό ὄνομα τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας του. Ἐκεῖ ἔζησε μέχρι τό θάνατό του στό τέλος τοῦ 1805 ἤ ἀρχές 1806.

Στήν περιοχή πού ἀγόρασε ὁ Λάμπρος Κατσώνης βρίσκεται σήμερα τό «Λευκό Παλάτι τῆς Λιβαδειᾶς» ὅπου ὑπεγράφη τό 1945 ἡ γνωστή Συμφωνία τῆς Γιάλτας πού ἴσως θ' ἔπρεπε νά λέγεται «Συμφωνία τῆς Λιβαδειᾶς».

Ἡ τυπολογία τοῦ Σταυροῦ

Τοῦ Jean Danielou

Ὁ Σταυρός γιά τόν Ἰουδαιο-οχριστιανισμό δέν εἶναι ἀπλῶς τό ξύλο ἐπὶ τοῦ ὁποίου σταυρώθηκε ὁ Χριστός. Πρόκειται γιά μία πνευματική, μυστική καί ζῶσα πραγματικότητα, πού συνοδεύει τόν ἀναστηθέντα Χριστό. Ἄν μάλιστα ἐπιχειρήσουμε νά τήν ὀρίσουμε, διαπιστώνουμε ὅτι σέ ὀρισμένες περιπτώσεις ταυτίζεται μέ τόν ἴδιο τόν Χριστό, ὅπως συμβαίνει ἄλλωστε καί στά ἔργα Πράξεις Ἰωάννου καί Εὐαγγέλιο Πέτρου. Αὐτή δέν εἶναι ὅμως ἡ συνηθισμένη ἐρμηνεία. Ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰουδαιοχριστιανισμός ἀναζήτησε τρόπους γιά νά ἀφαιρέσει τήν ὑλική διάσταση τοῦ ξύλου τοῦ Σταυροῦ, προκειμένου νά τοῦ προσδώσει ἓνα βαθύτερο θεολογικό συμβολισμό. Ὁ Σταυρός δέν εἶναι ἀπλῶς ἡ ἀγκύνη, ἐπὶ τῆς ὁποίας σταυρώθηκε ὁ Χριστός, ἔχει καί μία θεολογική διάσταση, ἡ ὁποία ἐκφράζει τίς σωτηριολογικές του συνέπειες, τήν «δύναμη» τοῦ Πάθους τοῦ Χριστοῦ. Σέ αὐτά τά πλαίσια ἐντάσσεται ἡ ἀκόλουθη φράση τοῦ Ἰουστίνου: «μέγιστον σύμβολον τῆς ἰσχύος καί ἀρχῆς αὐτοῦ ὑπάρχει» (Α' Ἀπολογ., LV, 2). Ἐν τούτοις, ὁ Σταυρός δηλώνει τή σωτηριολογική του διάσταση καί ἐξωτε-

ρικά, μέ τό ὑλικό, τό σχῆμα του καί τήν θέση του. Ἐχουμε νά κά-νουμε μέ μία θεωρία ἐξαιρετικά πλούσια καί πολύπτυχη ἀναφο-ρικά μέ τούς διάφορους συμβο-λισμούς τοῦ Σταυροῦ, οἱ ὁποῖοι ἐκφράζουν τό κρυμμένο περιεχό-μενό του καί τή μυστική του δύ-ναμη. Αὐτοί οἱ συμβολισμοί εἶναι δανεισμένοι εἴτε ἀπό μορφές τῆς Π. Διαθήκης, εἴτε ἀπό συμβολι-σμούς τῆς φύσεως πού συμβάλ-λουν στήν ἀνάπτυξη σέ ὅλο τό εὖρος τῆς σωτηριολογικῆς ἰουδα-οχριστιανικῆς θεολογίας.

Ἡ χρήση τῆς Π. Διαθήκης εἶναι ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρουσα ἀπό μεθοδολογικῆς ἀπόψεως. Τά

Testimonia αὐτά καθ' ἑαυτά δέν ἀπηχοῦν τόν Ἰουδαιοχριστιανισμό, καθώς ἀντιπροσωπεύουν ἀπλῶς τή συνέχεια τῶν δύο Διαθηκῶν μέ βάση τίς προφητείες. Ἡ Ἰουδαιοχριστιανική θεολογία ἀποσπᾷ τά Testimonia ἀπό τό ἱστορικό τους πλαίσιο, ἐνῶ προσλαμβάνει ἀπό αὐτά παραστάσεις γιά νά τούς προσδώσῃ μυθικό χαρακτηριστήρα προκειμένου νά ἐκφράσῃ τίς θεωρίες της. Πρόκειται γιά μία προσαρμογή ἀνάλογη μέ αὐτή πού υἱοθέτησε ὁ Φίλων στήν Π. Διαθήκη, γιά νά ἐκφράσῃ μέσῳ τῶν παραστάσεων της τίς δικές του θεωρίες. Ἡ μυθολογική θεώρηση τῆς Π. Διαθήκης χάριν τῆς θεολογίας ἀποτελεῖ ἓνα ἀπό τά ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά τοῦ Ἰουδαιοχριστιανισμοῦ, τό ὁποῖο ἐφαρμόζεται κατ' ἐξοχήν στήν περίπτωση τοῦ Σταυροῦ.

Μία πρώτη ὁμάδα χωρίων ἀποτελεῖται ἀπό μορφές τοῦ Σταυροῦ πού ἀπαντοῦν στήν Π. Διαθήκη καί τῶν ὁποίων ἡ παλαιότητα ἐπιβεβαιώνεται ἀπό τό γεγονός ὅτι παρατίθενται καί στήν Κ. Διαθήκη, ὅπως συμβαίνει γιά παράδειγμα μέ τόν χάλκινο ὄφῃ πού ἀναφέρεται στό κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιο. Ἀντίστοιχες προτυπώσεις βρίσκουμε καί στά Testimonia τοῦ Σταυροῦ στόν ψευδό-Βαρνάβα: «πάλιν Μωσῆς ποιεῖ τύπον τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι δεῖ αὐτόν παθεῖν καί αὐτός ζωοποιήσει ὃν δόξουσιν ἀπολωλέκναι

ἐν σημείῳ, πίπτοντος τοῦ Ἰσραήλ» (ΧΙΙ, 5). Ἡ ἴδια προτύπωση ἀπαντᾷ σέ ὅλες σχεδόν τίς συλλογές, καθώς καί στόν Διάλογο τοῦ Ἰουστίνου (XCIV, 3. CXXXI, 4) καί στό Adversus Marcionem τοῦ Τερτυλιανοῦ (III, 18. Πρβλ. De Idol., V, 3).

Σέ ὅλες τίς περιπτώσεις βρίσκουμε τόν Σταυρό νά συνδέεται μέ μία ἄλλη παράσταση, αὐτή μέ τόν Μωσῆ νά προσεύχεται μέ τά χέρια σταυρωμένα, ἐξασφαλίζοντας τήν νίκη τῶν Ἰουδαίων. Ἔτσι, ὅπως τό διαπίστωσε ὁ T. W. Manson, αὐτή ἡ εἰκόνα εἶναι ἀντίστοιχη μέ αὐτή τοῦ προηγούμενου χωρίου, γι' αὐτό μπορούμε νά ὑποθέσουμε ὅτι ἀποτελεῖ μέρος τῶν ἀποστολικῶν Testimonia. Εἶναι συμπτωματικό τό γεγονός ὅτι ἐνῶ τό ἓνα περιέχεται στό Εὐαγγέλιο, τό ἄλλο δέν συμπεριλήφθηκε σέ αὐτό. Τό βρίσκουμε ἐπίσης στόν Βαρνάβα: «λέγειν εἰς τήν καρδίαν Μωυσέως τό πνεῦμα, ἵνα ποιήσῃ τύπον σταυροῦ καί τοῦ μέλλοντος πάσχειν» (ΧΙΙ, 2). Ὑπογραμμίζεται λοιπόν ἡ νικηφόρος ἀξία τοῦ σταυροῦ. Τό ἴδιο ἀπαντᾷ καί στούς Σιβυλλικούς χρησμούς, σέ ἓνα χωρίο ὅπου ἀπαριθμοῦνται οἱ ἰδιότητες τοῦ σταυροῦ: «Ἐσένα ἐτύπωσε ὁ Μωσῆς, ὅταν ἄπλωσε τά ἅγια χέρια του, θριαμβεύων ἐπὶ τοῦ Ἀμαλὴκ χάριν τῆς πίστεως, ὥστε νά μάθῃ ὁ λαός ὅτι ἡ ῥάβδος τοῦ Δαβὶδ ἐξελέγη ὑπό τοῦ

Θεοῦ Πατρός καί ἐτιμήθη» (VIII, 250- 253). Ὁ Ἰουστίνος παραθέτει ἐπανειλημμένως τό θέμα: «οὐ γάρ, ὅτι οὕτως ἠύχετο Μωυσῆς, διά τοῦτο κρείσσων ὁ λαός ἐγένετο, ἀλλ' ὅτι, ἐν ἀρχῇ τῆς μάχης τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ ὄντος, αὐτός τό σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐποίει» (XC, 5. Πρβλ. CXI, I. CXII, 2. CXXXI, 4). Τό ἴδιο παραθέτουν καί οἱ Εἰρηναῖος (Επίδειξη, 46), ὁ Τερτυλλιανός (Adv. Marc., III, 18), ἐνῶ καί ὁ Κυπριανός παραθέτει τό χωρίο στό Testimonia καί προσδίδει: «Δία τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ νικήθηκε ὁ Ἀμαλήκ ἀπό τόν Ἰωσία (=Ἰησοῦς), χάριν στόν Μωϋσῆ» (II, 21).

Μαζί μέ τά χωρία τῶν Testimonia, τῶν σχετικῶν μέ τό σχῆμα τοῦ Σταυροῦ, ἡ παλαιοδιαθηκική συλλογή ἐμπεριέχει καί ἄλλα. Στόν Βαρνάβα παρατίθεται τό χωρίο 65, 2 τοῦ Ἡσαΐου: «ἐξέπεται τάς χειράς μου ὅλην τήν ἡμέραν πρὸς λαόν ἀπειθοῦντα» (XII, 4). Ἡ ἴδια ἀναφορά ὑπάρχει καί στόν Εἰρηναῖο (Dem., 79. PO XII, 792), στόν Κυπριανό (Test., II, 20) καί στόν Ἰουστίνο (Διαλ., XXIV, 4. CXIV, 2). Διαβάζουμε στίς Ἐπιτομές Θεοδότου: «Ὁ σταυρός τοῦ ἐν Πληρώματι ὄρου σημείον ἐστίν· χωρίζει τοὺς ἀπίστους τῶν πιστῶν, ὡς ἐκεῖνος τόν κόσμον τοῦ Πληρώματος. Διό καί τά σπέρματα ὁ Ἰησοῦς διά τοῦ σημείου ἐπὶ τῶν ὤμων βαστάσας εἰσάγει εἰς τό Πλήρωμα· ὧμοι γάρ τοῦ

σπέρματος ὁ Ἰησοῦς λέγεται· κεφαλὴ δέ ὁ Χριστός. Ὅθεν εἴρηται, Ὅς οὐκ αἶρει τόν σταυρόν αὐτοῦ, καί ἀκολουθεῖ μοι, οὐκ ἔστί μου ἀδελφός» (42, CS 23, 149- 151). Ἡ προέλευση τοῦ θέματος παρατίθεται στό σχόλιο τοῦ Εἰρηναίου στό ἀντίστοιχο χωρίο τοῦ Ἡσαΐου (9, 5): «Ἡ δύναμις βρίσκεται ἐπὶ τῶν ὤμων του. Εἶναι εἰκόνα πού παραπέμπει στόν σταυρό ἐπὶ τοῦ ὁποίου σταυρώθηκαν τά χέρια του. Πράγματι, αὐτός ὁ σταυρός δείχνει τὴ δύναμίν του, καθὼς εἶναι σύμβολο τοῦ βασιλείου του» (Επιδ., 56. Πρβλ. Τερτυλιανός, Adv. Marc., III, 19).

Μία ἀπὸ τίς ἀναπαραστάσεις τοῦ Σταυροῦ εἶναι οἱ ὀρθοστάτες καί τά ὑπέρδυρα τῶν οἰκιῶν τῶν Ἰουδαίων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀλειφόταν αἷμα ἀμνοῦ, ἀπομακρύνοντας τόν ἐξολοθρευτὴ Ἀγγελο κατὰ τὴν Ἐξοδό. Αὐτὴ ἡ ἀναπαράσταση παρατίθεται καί ἀπὸ τόν Ἰουστίνο (Διαλ., CXI, 3). Αὐτό θὰ ἀποτελέσῃ ἀφετηρία γιὰ ἓνα λειτουργικὸ συμβολισμό, ὁ ὁποῖος σχετίζεται μέ τοὺς οἴκους τῶν Ἰουδαίων. Πράγματι, στὴν εἴσοδό τους σχηματιζόταν τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ μέ τό αἷμα τοῦ ἀμνοῦ, τὴν προτύπωση δηλαδή τῆς ψυχῆς τῶν χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι κατὰ τό Βάπτισμα σηματοδύονταν μέ τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ. Πολλοὶ μάλιστα τό συνδέουν καί μέ τό ψήσιμο τοῦ ἀμνοῦ σέ δύο χιμαστί σοῦβλες: «τό γάρ ὁπτώμε-

νον πρόβατον σχηματιζόμενον ὁμοίως τῷ σχήματι τοῦ σταυροῦ ὀπτᾶται» (Διαλ. XL, 3).

Ἕνας ἄλλος συμβολισμός του εἶναι καί τὰ κέρατα, τὰ ὁποῖα ὡς λέξις δέν περιγράφουν μόνο τὰ κέρατα τῶν ζώων, ἀλλά καί τίς δύο ὀριζόντιες ἄκρες του σταυροῦ. Ἔτσι, ὁ Ἰουστίνος διακρίνει στό χωρίο 33, 13-17 τοῦ Δευτερονομίου ἓνα τύπο σταυροῦ: «μονοκέρωτος γάρ κέρατα οὐδενός ἄλλου πράγματος ἢ σχήματος ἔχει ἄν τις εἰπεῖν καί ἀποδείξαι, εἰ μή τοῦ τύπου ὃς τόν σταυρόν δείκνυσιν. Ὅρθιον γάρ τό ἐν ἔστι ξύλον, ἀφ' οὗ ἐστί τό ἀνώτατον μέρος εἰς κέρας ὑπερηρμένον, ὅταν τό ἄλλο ξύλον προσαρμωσθῇ, καί ἐκατέρωθεν ὡς κέρατα τῷ ἐνί κέρατι παρεζευγμένα τὰ ἄκρα φαίνεται καί τό ἐν τῷ μέσῳ πηγνύμενον ὡς κέρας καί αὐτό ἐξέχον ἐστίν, ἐφ' ᾧ ἐποχοῦνται οἱ σταυρούμενοι, καί βλέπεται ὡς κέρας καί αὐτό σὺν τοῖς ἄλλοις κέρασι συνηχηματισμένον καί πεπηγμένον» (Διαλ. XCI, 2).

Διαπιστώνουμε λοιπόν στό κείμενο, ὅτι πέρα ἀπό τίς τέσσερις ἄκρες τοῦ σταυροῦ, γίνεται ἀναφορά σέ ἓνα κέρας, τό ὁποῖο συμβολίζει τήν προεξοχή πού βρίσκεται ἔμπροσθεν τοῦ σταυροῦ καί ἀντιστοιχεῖ στό ὑποπόδιον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου στηριζόταν ὁ ἐκαστοτε ἐσταυρωμένος. Καί ὁ Τερτυλλιανός ἀναφέρεται σέ αὐτήν τήν λεπτομέρεια (Ad Nat., I,

12. CSEL, 82). Ἀλλά καί ὁ Εἰρηναῖος κάνει λόγο γιά αὐτό τό μεσαῖο κέρας, in quo requiescat qui clavis affigitur (Adv. Haer., II, 24, 4). Αὐτό πού μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ εἶναι ὅτι τό Δευτερονόμιο τό παρομοιάζει μέ τή δύναμη τοῦ πρωτότοκου ταύρου καί τοῦ ρινόκερου, παρομοίωση πού φαίνεται νά ὑπονοῇ καί ὁ Ἰουστίνος. Συνεπῶς, ὁ Σταυρός ἀποτελεῖ ἐκδήλωση ἀκαταμάχητης δυνάμεως. Ὁ Ἰουστίνος προλογίζει τό ἐν λόγω χωρίο μέ τὰ κάτωδι: «Καί γάρ δι' ἄλλου μηνύων τήν ἰσχὺ τοῦ μυστηρίου τοῦ σταυροῦ» (XCI, 1), θέμα πού ἀπαντᾷ καί στόν Τερτυλλιανό (Adv. Marc., III, 19).

Σέ αὐτές τίς παρομοιώσεις πού ἔχουν ληφθῇ ἀπό τήν Π. Διαθήκη καί ἀνάγονται στόν Ἰουδαϊσμοῦ καί χριστιανισμό θά προστεθοῦν καί ἄλλοι συμβολισμοί ἀντλημένοι ἀπό τόν κόσμον τῆς φύσεως καί τήν ἀνθρώπινη ζωή. Ὁ Ἰουστίνος μᾶς παραδέτει ἓνα ἐνδιαφέροντα κατάλογο σχετικά μέ τόν συμβολισμό τοῦ σταυροῦ: «μέγιστον σύμβολον τῆς ἰσχύος καί ἀρχῆς αὐτοῦ ὑπάρχειν, ὡς καί ἐκ τῶν ὑπ' ὅψιν πιπτόντων δείκνυται κατανοήσατε γάρ πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, εἰ ἄνευ τοῦ σχήματος τούτου διοικεῖται ἢ κοινωνίαν ἔχειν δύναται. Θάλασσα γάρ οὐ τέμνεται, ἢ μή τοῦτο τό τρόπαιον, ὃ καλεῖται ἰστίον, ἐν τῇ νηϊ σῶν μείνη· γῆ δέ οὐκ ἀροῦται ἄνευ αὐτοῦ· σκαπανεῖς δέ τήν ἐργασί-

αν οὐ ποιοῦνται οὐδέ βανανουσουργοί ὁμοίως εἰ μὴ διὰ τὸ σχῆμα τοῦτο ἐχόντων ἐργαλείων. Τὸ δὲ ἀνθρώπειον σχῆμα οὐδενὶ ἄλλω τῶν ἀλόγων ζώων διαφέρει, ἢ τῷ ὀρθόν τέ εἶναι καὶ ἔκτασιν χειρῶν ἔχειν καὶ ἐν τῷ προσώπῳ ἀπὸ τοῦ μετωπίου τεταμένον τὸν λεγόμενον μυξωτῆρα φέρειν, δι' οὗ ἡ τε ἀναπνοὴ ἐστὶ τῷ ζῳῷ καὶ οὐδὲν ἄλλον δείκνυσιν ἢ τὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ. Καὶ διὰ τοῦ προφῆτου δὲ ἐλέχθη οὕτως: Πνεῦμα πρό προσώπου ἡμῶν Χριστὸς Κύριος. Καὶ τὰ παρ' ὑμῖν δε σύμβολα τὴν τοῦ σχήματος τούτου δύναμιν δηλοῖ, ἵνα ἀμελῶμεν καὶ τῶν τροπαίων, δι' ὧν αἱ τε προόδοι ὑμῶν πανταχοῦ γίνονται, τῆς ἀρχῆς καὶ δυνάμεως τὰ σημεῖα ἐν τούτοις δεικνύντες, εἰ καὶ μὴ νοοῦντες τοῦτο πράττετε» (Α' Ἀπολ., LV, 1- 6).

Ἐντάξαμε λοιπόν σέ μία πρῶτη ἐποχὴ τὰ δύο θέματα πού γνώρισαν εὐρεῖα ἀπήχηση. Ὁ H. Rahner ἀνέλυσε τὸ σύμβολο τοῦ mat, τὸ ὁποῖο θά ἀναπτυχθῇ κατὰ κύριο λόγο ἀπὸ τὸν Ἰππόλυτο. Ἡ εἰκόνα μέ τὸ ἄροτρο ἔχει πλούσιο συμβολισμό καὶ ἀπαντᾷ στὸν Εἰρηναῖο (Κατὰ αἰρέσ., IV, 34, 4), ἐνῶ ἔγινε ἀντικείμενο προσφάτων ἐρευνῶν καὶ πολλοὶ τὸ συνέδεσαν μέ αὐτὸ τῆς «ἀξίνης». Πράγματι, ὁ J. Carcopino ἀνέδειξε τὴν σπουδαιότητά του γιὰ τὴν χριστιανικὴ ἀρχαιολογία. Ἡ ἀναπαράσταση τοῦ ὀρθοῦ ἀνθρώπου

μέ ἀνοιχτά τὰ χέρια παραπέμπει σέ ἀναπαραστάσεις τοῦ Μωυσῆ, ἐνῶ ὁ μετωπιαῖος σταυρὸς στήν βιβλική παρομοίωση τοῦ μονόκερου. Βασίζεται σέ ἓνα χωρίο ἀπὸ τὸ βιβλίον τῶν Θερήνων, τὸ ὁποῖο ἀποτελοῦσε μέρος σέ παλαιότατα Testimonia. Τέλος, ἡ εἰκόνα τοῦ στρατιωτικοῦ λαβάρου θά γνωρίσει μεγάλη ἀπήχηση τὸν Δ' αἰῶνα, ὅταν θά ταυτισθῇ μέ τὸ λάβαρο τοῦ Μ. Κωνσταντίνου. Σημειώνουμε ἀπλῶς ὅτι ἡ εἰκόνα, πού παραπέμπει σέ διάφορους συμβολισμούς, δέν εἶναι οὔτε τὸ T, οὔτε ὁ ἑλληνικὸς σταυρὸς, ἀλλὰ ὁ ἀντίστοιχος λατινικὸς.

Οἱ εἰκόνες αὐτές δέν ἔχουν τίποτε τὸ ἰουδαιοχριστιανικόν, ἐνῶ εἶναι ἀξιοσημεῖωτο ὅτι ὁ Ἰουστίνος τίς προβάλλει στήν Ἀπολογία του, ἡ ὁποία ἀπευθύνεται σέ εἰδωολάτρες, γεγονὸς πού ἀποδεικνύει ὅτι ἀκόμη καὶ γι' αὐτοὺς δέν ἦταν ἄγνωστο τὸ σύμβολο. Μπορεῖ ὅμως κάποιον τέτοιο νά ἀποκλείει τὴν ἰουδαιοχριστιανικὴ καταγωγὴ τοῦ συμβόλου; Ἡ μελέτη τῶν διαφόρων θεματικῶν φαίνεται νά δείχνει μία μεταφορὰ σὲ ἑλληνιστικὸ περιβάλλον ἑνὸς θέματος, πού ὑπῆρχε ἤδη στὸν ἰουδαιοχριστιανισμό. Ὅπως σημειώσαμε ἤδη τὸ ἀνοιγμα τῶν χειρῶν εἶναι μία κοσμικὴ μεταφορὰ τῆς προσευχῆς τοῦ Μωϋσῆ. Ἀλλωστε, ὁ ἰουδαιοχριστιανικὸς χαρακτήρας τοῦ θέματος καταδεικνύεται καὶ ἀπὸ τίς Ὡδές Σολομώντος. Πράγμα-

τι, στήν Ὡδὴ XXVII, διαβάζουμε: «ἄπλωσα τὰ χέρια μου καὶ ἀφιερώθηκα στὸν Κύριο, γιατί τό ἄπλωμα τῶν χειρῶν μου εἶναι τό σημεῖο του, ἡ ἐπέκταση τοῦ ξύλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κρεμάσθηκε κατ' ὁδόν ὁ δίκαιος» (1-3).

Τό ἴδιο φαίνεται νά ἰσχύη καί γιά τό ἄροτρο. Ὁ Εἰρηναῖος τό συνδέει μέ τόν συμβολισμό τοῦ χωρίου τοῦ Ἡσαΐα (2, 3-4), ἕνα βασικό χωρίο ἀπό τὰ Testimonia. Ἀλλά καί ὁ Ἰουστίνος τό παραδέτει ἐπανειλημμένως. Εἶναι πολύ πιθανόν νά τό λαμβάνει ὑπ' ὄψη του, ὅταν διακρίνη στό ἄροτρο μία προτύπωση τοῦ σταυροῦ. Ἀλλά καί οἱ Ὡδές Σολομώντος φαίνεται νά κάνουν ὑπαινιγμό στό θέμα, σέ ἕνα ἀλλόκοτο χωρίο, ὅπου ὁ σταυρός παρομοιάζεται μέ ἕνα τροχό, πού «θερίζει, κόβει καί ξεριζώνει» (XXXIII, 12). Ὁ Ἡσαΐας πάλι περιγράφοντας τή λειτουργία τοῦ σταυροῦ μέ τό ἄροτρο, λέγει ὅτι: «σκαλίζει τήν ἀκαλλιέργητη γῆ» (Κατά αἰρ., IV, 34, 4).

Ἀπό τήν ἄλλη, καί ἡ «ἀξίνη» ἔχει τίς βιβλικές της καταβολές. Ἡ ἀξίνη τοῦ Ἑλισσαίου, ἡ ὁποία εἶχε πέσει στό νερό, ἀπ' ὅπου καί ἀναδύθηκε, ἀποτελεῖ μία παλαιά προτύπωση τοῦ Σταυροῦ, ἡ ὁποία ἀπαντᾷ στὸν Ἰουστίνου (Διαλ., LXXXVI, 6), ἐνῶ προσλήφθηκε καί ἀναπτύχθηκε ἀπό τόν Εἰρηναῖο (Κατά αἰρ., V, 17, 4). Αὐτό τό χωρίο ἄλλωστε σχολιάζει τήν φράση τοῦ κατὰ Ματ-

θαῖον εὐαγγελίου (3, 10), σχετικά μέ τόν πέλεκυ πού βρίσκεται στή ρίζα τοῦ δένδρου, σημειώνει ὅτι «ὁ Χριστός ὁμοιάζει μέ τήν ἀξίνη» (ἐνθ' ἄν.). Ὅπως ἄλλωστε σημειώνει καί ὁ Ἰώσηπος, τή στιγμή τῆς εἰσδοχῆς κάποιου στήν κοινότητα «οἱ Ἑσραῖοι λάμβαναν ἕναν λευκό χιτῶνα καί ἕνα ἀξινάριον». Εἶναι ἐνδιαφέρον νά σχετίσουμε αὐτό μέ ὅσα ἀναφέρουν τά κείμενα περί Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, τοῦ ὁποίου οἱ σχέσεις μέ τούς Ἑσραῖους εἶναι γνωστές. Συνεπῶς, αὐτό σημαίνει ὅτι στήν κοινότητα τῶν Ἑσραίων ἡ ἀξίνη εἶχε μία συμβολική σημασία, γι' αὐτό δέν πρέπει νά τό ἀναγάγουμε, ὅπως κάνει ὁ Carcopino, σέ κάποια πυθαγόρεια ἐπίδραση.

Τά σύμβολα τοῦ Σταυροῦ, πού ἀναφέραμε μέχρι τώρα, σχετίζονται μέ τό σχῆμα του. Ὑπάρχει ὅμως καί μία ἄλλη ὁμάδα πού τόν προτυπώνουν ὡς πρὸς τό ὕλικο του, ὅποτε ὁ συμβολισμός του συνδέεται μέ αὐτόν τοῦ ξύλου. Ἐδῶ θά ἀσχοληθοῦμε μέ τό ξύλο ὡς ἔκφραση τῆς ἀρετῆς τοῦ Σταυροῦ. Σημειώνουμε ὅτι σέ αὐτό τό πλαίσιο τό ξύλο συνδέεται μέ τό ὕδωρ, καθιστώντας το ἔτσι λειτουργικό, καθὼς τό ὕδωρ εἶναι βαπτιστήριο ὕλικο. Ἀπό τήν ἄλλη, τό ξύλο συμβολίζει τήν θεία ἀρετή πού δέχθηκε. Πρόκειται γιά τήν ἀρετή τοῦ Σταυροῦ, ἡ ὁποία ἐπενεργεῖ διὰ τοῦ ὕδατος καί διαχέει τή δύναμή του γιά νά

ἐπιτελοῦνται θεῖα ἔργα. Γι' αὐτόν τόν λόγο, οἱ συγγραφεῖς ὑπογραμμίζουν ἰδιαίτερος τίς περιπτώσεις, κατὰ τίς ὁποῖες τό ὕδωρ παρουσιάζεται νά ἔχη ἰδιαίτερη ἀποτελεσματικότητα.

Ὡστόσο, καί σέ αὐτήν τήν περίπτωση, εἶναι ἡ Π. Διαθήκη πού προσφέρει μία πρόωρη συλλογή στά σχετικά Testimonia. Διαβάζουμε στήν Ἐπιστολή τοῦ Βαρνάβα: «Ζητήσωμεν δε εἰ ἐμέλησεν τῷ Κυρίῳ προφανερῶσαι περί τοῦ ὕδατος καί περί τοῦ σταυροῦ» (XI, 1). Ὡς παράδειγμα, ἐπικαλεῖται τό ἀντίστοιχο χωρίο τῶν Φαλμῶν (1,3): «καί ἔσται ὥς τό ξύλον τό πεφυτευμένον παρά τάς διεξόδους τῶν ὑδάτων», γιά νά συνεχίσῃ: «Αἰσθάνεσθε πῶς τό ὕδωρ καί τόν σταυρόν ἐπὶ τό αὐτό ὥρισεν. Τοῦτο γάρ λέγει· Μακάριοι οἱ ἐπὶ τόν Σταυρόν ἐλπίσαντες κατέβησαν εἰς τό ὕδωρ» (XI, 8). Ἡ ἴδια παραπομπή παρατίθεται καί ἀπό τόν Ἰουστίνου (Διαλ., LXXXVI, 4), ἐν μέσῳ μίας ομάδας χωρίων ἀπό τά Testimonia. Ἐδῶ ἔχουμε μόνο τήν σύνδεση τοῦ ὕδατος μέ τόν Σταυρό, δέν τίθεται τό ζήτημα τῆς ἀρετῆς τοῦ ξύλου πού ζωοποιεῖ τό ὕδωρ, ὅπως αὐτό παρουσιάζεται σέ ἄλλα χωρία.

Ὁ Ἰουστίνος παραδέτει μία συλλογή χωρίων ἀπό τά Testimonia σχετικῶν μέ τό ξύλο: τό δένδρον τῆς ζωῆς τοῦ Παραδείσου, ἡ ράβδος τοῦ Μωυσῆ, πού χωρίζει τά ὕδατα τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασ-

σας, κάνει νά ἀναπληθῇ ὕδωρ ἀπό τόν βράχο, γλύκανε τή πικρή γεύση τῶν ὑδάτων τῆς Μαρεῶ, οἱ ράβδοι πού πέταξε ὁ Ἰακώβ στίς ταῖστρος, ἡ κλίμαξ τοῦ Ἰακώβ, ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρὼν πού ἀνθίσσε, ἡ ράβδος τοῦ Ἰεσσαί, ἡ βελανιδιά τοῦ Μαμβρή, οἱ ἐβδομήντα ἰτιές πού συναντᾷ ὁ λαός μετά τό πέρασμα ἀπό τόν Ἰορδάνη στίς δώδεκα πηγές του, ἡ ράβδος καί ἡ βακτηρία πού «παρηγόρησαν» τόν Δαβίδ στούς Φαλμούς 22, 4, ἡ ράβδος πού χρησιμοποιήθηκε γιά νά δείξῃ τόν Ἰούδα, ἡ ξύλινη λαβή τοῦ τσεκουριοῦ πού πετάχθηκε στόν Ἰορδάνη. Ὁ Ἰουστίνος φαίνεται νά ἀκολουθεῖ τό τελευταῖο παράδειγμα, ὅταν ἀναφέρεται στήν «διά ξύλου σταύρωση καί δι' ὕδατος βάπτισιν» (Διαλ., LXXXVI, 1-6). Τέλος, πιό κάτω προσθέτει τό ξύλο τῆς κιβωτοῦ καί τόν κατακλυσμό: «δι' ὕδατος καί πίστεως καί ξύλου, τοῦ τό μυστήριον τοῦ σταυροῦ ἔχοντος, ὃν τρόπον καί ὁ Νῶε ἐν ξύλῳ διεσώθη ἐποχούμενος τοῖς ὕδασιν μετά τῶν ἰδίων» (Διαλ., CXXXVIII, 2).

Ἡ ομάδα αὐτῶν τῶν χωρίων χρήζει πολλῶν παρατηρήσεων. Ἐν πρώτοις, εἶναι πρόδηλο ὅτι ἀναπαράγει μία ἀρχαιότερη συλλογή, ὅπως συμβαίνει καί μέ ἄλλα θέματα, αὐτό τῆς «πέτρας» γιά παράδειγμα. Κατά δεύτερον, πολλὰ ἀπό αὐτά τά θέματα θά ἀποκτήσουν μεταγενέστερα ἄλλη σημειολογία: τό δένδρον τῆς ζωῆς

προτυπώνει τόν ἴδιο τόν Χριστό, ὅπως καί ἡ βακτηρία τοῦ Ἰεσσαί. Ἡ ράβδος πού παρηγορεῖ συμβολίζει τό ἅγιο Πνεῦμα, ἐνῶ ἡ κιβωτός τοῦ Νῶε τήν Ἐκκλησία. Συνεπῶς, τό χαρακτηριστικό ἐδῶ εἶναι ὅτι ὅλα αὐτά τά σύμβολα συνδέονται κατά προτίμηση μέ τόν Σταυρό. Τό γεγονός αὐτό ἐπιβεβαιώνει τήν ἐξαιρετική σημασία του, ἀλλά καί τό ἀρχαῖκό στάδιο τῆς θεολογίας του.

Ἄλλωστε, γιά τήν πλειονότητα τῶν χωρίων, διαπιστώνουμε νά ὑπογραμμίζεται ὅτι ἡ ἀρετή τοῦ ξύλου σχετίζεται μέ τό ὕδωρ, σχέση πού ἀναδεικνύει ὁ Ἰουστίνος. Αὐτό ἐπαληθεύεται μέ τή ράβδο τοῦ Μωϋσῆ πού χωρίζει τά ὕδατα, γλυκαίνει τά ὕδατα τῆς Μαργᾶ, κάνει νά ἀναπηδήσῃ ὕδωρ ἀπό τόν βράχο, ὅπως συμβαίνει καί μέ τήν Κιβωτό καί τόν κατακλυσμό, τή ξύλινη λαβή τοῦ τσεκουριοῦ στόν Ἰορδάνη, τίς ἱτιές καί τίς πηγές, τίς ράβδους καί τίς βακτηρίες. Ὅλα αὐτά μᾶς στρέφουν στήν ἔρευνα χωρίων πού ἀποτυπώνουν τήν ἐπενέργεια τοῦ Σταυροῦ μέ τήν μορφή δυνάμεως κατά τό Βάπτισμα. Αὐτό πού μᾶς ἐνδιαφέρει ἐν προκειμένῳ δέν εἶναι οἱ ἀναπαραστάσεις αὐτές καθ' ἑαυτές, πού μπορεῖ νά ἀμφισβητηθοῦν, ἀλλά ἡ ἐνταξή τους κατ' ἀναφορά πρὸς τήν ζωοποιό ἐπενέργεια τοῦ Σταυροῦ. Αὐτή ἡ θεώρηση μᾶς φαίνεται ἰουδαιοχριστιανική.

Ἐπ' αὐτοῦ ἔχουμε ἀρχεά πα-

ραδείγματα. Ἐτσι, στίς ἰουδαιοχριστιανικές Ὠδες Σολομῶντος, στήν ἐξύμνηση τοῦ Σταυροῦ, βρίσκουμε ἓνα χωρίο πού ἐπαναλαμβάνει τά θέματα τοῦ Ἰουστίνου: «Σῆμα ἔκτοτε γιά ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, τό ξύλον θά εἶναι ἡ ἐπίσημος σφραγὶς γιά τοὺς πιστοὺς τό ποθητό κέρας, ἡ ζωὴ τῶν εὐσεβῶν, τό σκάνδαλον τοῦ κόσμου, ἡ σιδηρᾶ ράβδος πού θά ποιμάνῃ καί θά κυριαρχήσῃ» (VIII, 244-247). Ἀκολουθῶς, στό κείμενο γίνεται λόγος γιά τή ράβδο τοῦ Δαβίδ (VIII, 254). Σημειώνουμε τίς ἀρετές τοῦ Σταυροῦ, ὁ ὁποῖος ζωοποιεῖ καί φωτίζει, ἐπενεργεῖ κυρίως κατά τό βάπτισμα (φωτίζον) διὰ τῶν πηγῶν του, πού εἶναι οἱ δώδεκα ἀπόστολοι. Παρατηροῦμε μάλιστα μία νέα πτυχή τοῦ θέματος, αὐτό τῆς σιδηρᾶς ράβδου, πού προέρχεται ἀπὸ τήν Ἀποκάλυψη Ἰωάννου (2, 27. 12, 5).

Τά γνωστικά ἔργα μᾶς παραθέτουν καί ἄλλες ἀναπαραστάσεις τοῦ Σταυροῦ, δανεισμένες ἀναμφισβήτητα ἀπὸ ἰουδαιοχριστιανικά Testimonia. Τό πρῶτο χωρίο εἶναι αὐτό πού ἀναφέρεται στό φτυάρι (πτύον) (Λουκ., 3, 17). Ὁ Εἰρηναῖος, παρουσιάζοντας συνοπτικά τόν γνωστικισμό τοῦ Βαλεντίνου, γράφει ὅτι γι' αὐτόν «Πτύον γάρ ἐκείνον τόν Σταυρόν ἐρμηνεύουσιν εἶναι, ὃν δε καί ἀναλίσκειν τά ὑλικά πάντα, ὡς ἄχυρα πῦρ· καθαίρειν γάρ τοὺς σωζωμένους, ὡς τό πτύον τόν σί-

τον» (Κατά αἰρ., I, 3, 5). Ἄλλωστε, ὁ Ἑρακλείων στό μαστίγιο, μέ τό ὁποῖο ἐκδιώκονται οἱ πωλητές στόν Ναό, διακρίνει τίς ζῶνες πού εἶναι ἡ δύναμις τοῦ ἁγίου Πνεύματος καί τό ξύλο πού εἶναι «τύπος τοῦ Σταυροῦ. Μέ αὐτό τό ξύλο καταλύονται καί ἐκδιώκονται οἱ πωλητές καί ἡ κακία τοῦ κόσμου (Αποσπ. 13. Brooke, σ. 69). Εἶναι πολύ χαρακτηριστική ἡ σχέση τοῦ Σταυροῦ καί τῆς πνευματικῆς δυνάμεως.

Ἕνα ἀνάλογο θέμα ἔχουμε σέ ἕνα σκοτεινό χωρίο τοῦ Ἰγνατίου Ἀντιοχείας: «ὥς ὄντες λίθοι ναοῦ πατρός, ἡτοιμασμένοι ὡς οἰκοδομή τοῦ Πατρός ἀναφερόμενοι εἰς τά ὕψη διά τῆς μηχανῆς Ἰη-

σοῦ Χριστοῦ, ὃς ἐστίν σταυρός, σχοινίῳ χρώμενοι τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ» (Εφεσ., IX, 1). Κι ἐδῶ ὁ Σταυρός συνδέεται μέ τή δύναμη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος: ἡ μηχανή καί τό σχοινίο εἶναι δύο δυνάμεις τοῦ Θεοῦ, οἱ ὁποῖες ἐξυψώνουν τοὺς πιστούς. Πρόκειται γιά μία πρωτότυπη ἀνάλυση τοῦ θέματος σέ εἰδωλολατρικούς κύκλους. Τό σημεῖο ὁμως ἀφετηρίας εἶναι ὁ ἰουδαιοχριστιανικός συμβολισμός τοῦ Σταυροῦ ὡς ἀποτελεσματικῆς δυνάμεως. Εἶναι ἄστοχη ἡ παρατήρηση τοῦ P. Lebreton ὅτι «χωρίς τό ἅγιο Πνεῦμα, ὁ Σταυρός δέν εἶναι παρά μία ἀδρανῆς μηχανή, ὀρθία ἐνώπιόν μας, χωρίς σύνδεση μέ τίς ψυχές μᾶς».

Τό συγκρότημα τοῦ Φριχτοῦ Γολγοθᾶ

Τοῦ Πρωτοπρ. Σπυρίδωνος Ν. Λόντου
(Εφημέριος, Ἔτος 64-Τεύχος 5, 30-33)

Ο Γολγοθᾶς εἶναι ὁ τόπος πού ἔλαβε χώρα ἡ Σταύρωση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, «ὅς καί δείκνυται ἐν Αἰλίας, πρὸς τοῖς βορείοις τοῦ Σιών ὄρους». Ἡ λέξη Γολγοθᾶς ἀποδίδεται στήν ἐλληνική ὡς «κρανίου τόπος».

Ὅπως μαρτυρεῖ ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης, ὁ τόπος αὐτός ἦταν «πλησίον τῆς πόλεως» καί στό χῶρο του ὑπῆρχε κήπος. Σύμφωνα μέ τόν συγγραφέα τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς, ὁ Γολγοθᾶς βρισκόταν «ἔξω τῆς πόλεως» τῆς πόλης.

Τρεῖς θεωρίες ὑπάρχουν σχετικά μέ τήν ὀνομασία τοῦ τόπου ὡς Γολγοθᾶ: Ἡ πρώτη ἐξάγεται ἀπό τήν παράδοση ὅτι ἐκεῖ βρισκόταν τό κρανίον τοῦ Ἀδάμ. Ἡ δεύτερη παράγεται ἀπό τήν ἀποψη ὅτι ἐκεῖ ἦταν δημόσιος χῶρος ἐκτελέσεων καί ἦταν γεμάτος ἀπό τά κρανία τῶν ἐκτελεσθέντων, ἐνῶ ἡ τρίτη θεωρία πηγάζει ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ χῶρος ἐμοίαζε μέ ἀνθρώπινο κρανίον.

Ἄν υἱοθετήσουμε τήν περιγραφή τοῦ Εὐσεβίου, αὐτή ταιριάζει μέ τή σύγχρονη ἀντίληψη γιά

τήν ἔκταση τοῦ ὄρους Σιών. Ἐνας τοῖχος πού κτίστηκε κατὰ τή πρόιμη βυζαντινή περίοδο χώριζε τό ὄρος ἀπό τήν πόλη. Στό τέλος τοῦ τρίτου αἰώνα, ἡ περιοχή τῆς Σταύρωσης τοῦ Κυρίου θά μπορούσε κάλλιστα νά περιγραφεῖ ὡς ἡ Αἰλία, ἀκριβῶς δίπλα ἀπό τίς βόρειες περιοχές τοῦ ὄρους Σιών.

Τό 135, ὅταν ὁ Αὐτοκράτορας Ἀνδριανός ἱδρυσε τήν πόλη Αἰλία Καπιτωλίνα, ὁ Γολγοθᾶς ἐξαφανίστηκε κάτω ἀπό τή μάζα τοῦ νέου ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης. Σύμφωνα μέ τά μέχρι στιγμῆς ἀρχαιολογικά καί ἄλλα εὐρήματα γιά τή μορφή τῆς Αἰλίας Καπιτωλίνης φαίνεται, ὅτι οἱ θέσεις τοῦ Γολγοθᾶ καί τοῦ Τάφου βρισκόνταν βόρεια τοῦ μεγαλύτερου ἀνοικτοῦ καί δημόσιου χώρου, τῆς ἀγορᾶς (Forum) τῆς πόλης, πραγματικά «ἐν μέσῃ πλατεία», ὅπως γράφει ὁ Μελίτων. Ὁ χῶρος αὐτός περιβαλλόταν ἀπό τέσσερις δρόμους καί συνέπιπτε μέ τό σημερινό Μουριστάν πού γειτνιάζει μέ τό συγκρότημα τοῦ Πανιέρου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως.

Ἀργότερα, τήν ἐποχή τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ἔγινε ἡ διαμόρ-

φωση του χώρου στη περιοχή του Γολγοθά (325-335), αναδείχθηκε ο Τάφος και τό κτιριακό συγκρότημα του Ναού της Αναστάσεως εγκαινιάσθηκε τό 335. Τά έργα αὐτά φαίνεται ὅτι κάλυψαν τήν κοιλότητα-«Σπήλαιο τοῦ Ἀδάμ», τό ὁποῖο ἦλθε στό φῶς σχετικά πρόσφατα. Ὁ Ἰσπανός ἀρχαιολόγος F. Diez, ἐξετάζοντας τά εὐρήματα τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Γολγοθά, ὅπου βρίσκεται τό ἀναφερόμενο στίς πηγές «Σπήλαιο τοῦ Ἀδάμ», ἀποφαίνεται ὅτι ἡ λατρεία τῆς Χριστιανικῆς Κοινοτήτας τῆς Ἱερουσαλήμ στόν χῶρο τῆς Σταυρώσεως ἀρχίζει ἤδη ἀπό τόν 1° αἰῶνα. Ἡ ἀναφερθεῖσα κοιλότητα-σπήλαιο μέσα στήν παρειά τοῦ βράχου ἔπρεπε νά χρησίμευε ἀρχικά ὡς τάφος, ὅπως καί οἱ ἄλλες παρόμοιες καί διάσπαρτες μέσα στό λατομεῖο. Ὑστερα ὁμως μετά τή Σταύρωση, μετατράπηκε σέ λατρευτικό χῶρο - παρεκκλήσιο.

Ἄν καί τό θέμα τῆς αὐθεντικότητας τῆς θέσης τῶν κορυφαίων προσκυνημάτων τῆς Σταυρώσεως καί τῆς Ταφῆς ἔχει πλέον ἀποσαφηνισθεῖ, ἡ τοπογραφία τῆς ἐν τούτοις δέν μπορεῖ νά ἀναπαρασταθεῖ στήν πληρότητά της, παρὰ ἐνδεικτικά καί σέ ὁρισμένα μόνο σημεία. Τοῦτο, ἄλλωστε, εἶναι ἀναμενόμενο μετά τίς διαδοχικές ἀλλαγές πού ὑπέστη ὁ χῶρος στήν ἱστορικῇ του διαδρομῇ.

Μελετώντας τά ἀρχαιολογι-

κά δεδομένα, πού ἦλθαν στό φῶς χάρις στίς ἀνασκαφές τῆς Kathleen Kenyon στήν περιοχή τοῦ Μουριστάν κοντά στόν Ναό τῆς Αναστάσεως, τῆς Ute Wagner-Lux στήν ἐκκλησία τοῦ Λυτρωτῆ καί τοῦ φραγκισκανοῦ Ἱερέα καί ἀρχαιολόγου Virgilio Corbo στόν ἴδιο τόν Ναό τῆς Αναστάσεως, ἀποκτοῦμε μία σφαιρικότερη εἰκόνα. Τά ἀνασκαφικά δεδομένα παρουσιάζουν, ἀνάμεσα σέ ἄλλα εὐρήματα, ἐντυπωσιακά λαξευμένους ἢ ἀκατέργαστους ὀγκώδεις λίθους σέ διάφορα σημεία τῆς περιοχῆς, ἀπό τοὺς ὁποῖους φαίνεται καθαρά, ὅτι σέ μία προγενέστερη φάση τῆς ὑπῆρξε λατομεῖο, χρονολογούμενο στήν Ἐποχὴ τοῦ Σιδήρου, δηλαδή στόν 7° αἰῶνα.

Χωρίς ἄλλες πληροφορίες γιά τήν ἀρχαιολογία τῆς θέσης εἰκάζεται ὅτι τό λατομεῖο ἐξακολούθησε νά ὑπάρχει ὡς τόν 1° αἰῶνα π.Χ., σύμφωνα μέ τήν ἄποψη τοῦ V. Corbo, ὁπότε μετατράπηκε σέ κῆπο μέ καλλιέργειες δημοτικῶν καί ὁπωροφόρων δένδρων. Ἄλλες ὑποθέσεις θεωροῦν ὅτι ἡ περιοχή κατοικήθηκε ὡς τήν αἰχμαλωσία τῆς Βαβυλώνας καί τήν καταστροφή τῆς Ἱερουσαλήμ (586 π.Χ.), στηριζόμενες στά εὐρήματα τῆς κεραμικῆς αὐτῆς περιόδου. Στόν κρίσιμο, πάντως, χρόνο πού μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ γιά τήν ἱστορία τῶν χριστιανικῶν γεγονότων, φαίνεται ὅτι ἡ περιοχή

του Γολγοθά ήταν κήπος και ταυτόχρονα ταφική περιοχή, όπου είχαν λαξευτεί τάφοι, σύμφωνα με την έβραϊκή παράδοση, σέ διάφορα σημεία του έγκαταλελειμμένου πλέον λατομείου.

Τέσσερις τάφοι τουλάχιστον έχουν έντοπισθεί, χρονολογούμενοι στην εποχή του Χριστού: ό ένας βρίσκεται στή δυτική πλευρά της Ροτόντας και θεωρείται ότι είναι ό τάφος του Ίωσήφ από την Αριμαθαία. Ένας δεύτερος, μεγαλύτερος, ανακαλύφθηκε κάτω από τή σημερινή Ίερά Αύλή, ό όποιος λαξεύτηκε αργότερα και μετατράπηκε σέ κινστέρνα (τής Αγίας Ελένης) κατά τούς χρόνους του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Τέλος, ένας τρίτος είχε έντοπισθεί από τόν C. Schlick και τόν D. Bahat , κάτω από τήν εκκλησία των Κοπτών, ΒΑ του Ναού της Αναστάσεως.

Μπορούμε, επομένως, νά φαντασθούμε τήν τοποθεσία του Γολγοθά και του Τάφου ως έναν εκτεταμένο χώρο μέ εξάρσεις και βυθίσματα στο φυσικό πέτρωμα, διαφόρου σχήματος, βάθους και ύψους, που προέκυψε από τήν εξόρυξη του λατομημένου λίθι-νου ύλικου. Τό μεγαλύτερο διαπιστωμένο βάθος στην περιοχή (στο σημείο εύρεσης του Τιμίου Σταυρού - παρεκκλήσιο της Αγίας Ελένης) είναι 9,52 μ. από τό σημερινό δάπεδο του Ναού της Αναστάσεως. Σέ μερικά από αυτά

τά βυθίσματα-εξάρσεις ή τά «μάγουλα» του φυσικού πετρώματος πρέπει νά είχαν λαξευτεί τάφοι που έντοπίσθηκαν μέ τίς αρχαιολογικές έρευνες.

Αυτή ή διαμορφωμένη ανώμαλη επιφάνεια του λατομείου, τό όποιο έπρεπε νά ήταν σέ χρήση μέχρι τόν 1^ο αιώνα π.Χ. κατά τόν Corbo, δέχθηκε στή συνέχεια, όπως ήδη σημειώθηκε, μία διττή λειτουργία: εκείνη του κήπου και του νεκροταφείου.

Σέ αυτό, λοιπόν, τό λατομείο - νεκροταφείο - κήπο έντοπίζονται ό Γολγοθάς, όπου θά πραγματοποιηθεί τό γεγονός της Σταυρώσεως, και ό υπάρχων τάφος του Ίωσήφ από τήν Αριμαθαία, στον όποιον θά έναποτεθεί τό απόγευμα της Μεγάλης Παρασκευής ό νεκρός του Θεανθρώπου. Τά δύο αυτά κορυφαία χωρικά σημεία του Θείου Πάθους δέν απέχουν περισσότερο από 40 μ. τό ένα από τό άλλο. Ό Τάφος βρίσκεται χαμηλότερα από τό σημείο της Σταυρώσεως κατά 4,50 μ. στή σημερινή τους θέση, όπως και όλόκληρος σχεδόν ό Ναός της Αναστάσεως σήμερα (εκτός από τόν ακόμη χαμηλότερο χώρο της εύρεσης του Τιμίου Σταυρού). Αυτό υποδεικνύει επίσης τή μορφή και τή συσχέτιση που πρέπει νά είχαν τά δύο αυτά σημεία στον κήπο-νεκροταφείο κατά τή στιγμή του μεγάλου γεγονότος της Σταυρώσεως. Στο επίπεδο του φυσικού

Ὁ Γολγοθὰς ὅπως ἦταν τὴν ἐποχὴ τῆς Ταφῆς τοῦ Χριστοῦ

πετρώματος καί σέ μία ἀπ' αὐτές τίς παρειές πρέπει νά πραγματοποιήθηκε ἡ Σταύρωση. Ἡ παρειά αὕτη, πιθανῶς ἀπό τή λάξευση, νά εἶχε ἀποκτήσει ἡ νά φαινόταν ὡς μορφή κρανίου (κρανιόμορφη), ἐξ οὗ καί ἡ περιγραφή τῶν Εὐαγγελιστῶν γιά τόν Γολγοθά ὡς «κρανίου τόπον». Αὐτό τό συναντοῦμε καί σέ ἄλλα παρόμοια λαξευμένα σημεῖα τῆς Παλαιστίνης καί ἄλλων περιοχῶν.

Ὁ Γ. Π. Λάββας ὡς ἐμπειρογνώμων καί ἐπικεφαλῆς τοῦ Τεχνικοῦ Γραφείου τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων τό 1984 μέ Διευθυντή τόν Δρ. Θ. Μητρόπουλο,

ἐκπόνησε ἔργα-μελέτες μέ ἀποτυπώσεις τοῦ Γολγοθά, τῆς περιοχῆς τῆς Ἀποκαθίλωσης, τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, τῆς Ροτόντας καί τοῦ Ἱεροῦ Κουβουκλίου, ἀποκάλυψε καί ἐξωρᾶσε τόν Φρικτό Γολγοθά καί τό Ἱερό Προσκύνημα, καί ἐπέβλεψε τίς ἐργασίες στερέωσης - συντήρησης τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἰακώβου, τοῦ Παρεκκλησίου τοῦ Ἀδάμ καί τῆς Φυλακῆς τοῦ Χριστοῦ στόν Ἱερό Ναό τῆς Ἀναστάσεως.

Ἐπιθυμία τῆς Ἀγιοταφίτικῆς Ἀδελφότητος σ' ὅτι ἀφορᾷ στό ἔργο ἀνάδειξης τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνήματος τοῦ Φρικτοῦ Γολγο-

ΛΙΘΕΥΣ

θά (1986-1988) ήταν η θέαση των αγίων λειψάνων με την απομάκρυνση των λίθινων πλακών που χωρίς καλλιτεχνική επιμέλεια τοποθετήθηκαν μετά την πυρκαϊά του 1808 από τον πρωτομάστορα Κάλφα Κομνηνό για την προστασία του Ίερού Βράχου. Η συστηματική αποτύπωση και μελέτη ολόκληρης της περιοχής του Γολγοθά εντόπισε προβλήματα ευστάθειας του ὅλου βραχώδους σώματος, τά ὁποῖα ἀντιμετωπίστηκαν ἀπό τήν ἀρμόδια τεχνική ὑπηρεσία τοῦ Πατριαρχείου. Ἡ μελέτη ἀνάδειξης περιλάμβανε τήν ἀντικατάσταση τῶν πλακῶν ἀπό μεταλλικό πλαίσιο μέ εἰδι-

κές κρυστάλλινες ἐπιφάνειες πάχους 33 χιλιοστών. Ἀφαιρέθηκαν μόνο τά στοιχεῖα ἐκεῖνα -πλάκες καί λασποκτησίες- πού ἐμπόδιζαν τήν ἀνάδειξη τῆς πεμπτοσύας τοῦ λατρευτικοῦ χώρου καί δέν δίχθηκε στό ἐλάχιστο ἡ ὑπόλοιπη ἱστορική καί καλλιτεχνική διαμόρφωση τοῦ ναοῦ τοῦ Γολγοθά. Ἐτσι στό σεβάσιμο αὐτό λατρευτικό περιβάλλον προβάλλει ἀνάγλυφος, ἀπλός, ὑποβλητικᾶ φωτισμένος καί διακριτικά προστατευμένος ὁ βράχος τοῦ Θεοῦ Πάθους καί τῆς Θυσίας, ὁ ὁρατός πλέον «Φρικτός Γολγοθάς» τῆς χριστιανικῆς Ὑμνολογίας καί Πίστης.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΕΣ ΝΕΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

1. Ίερομόναχος Κύριλλος Μαρχαντωνάκης

Τὴν Κυριακή, 19ῃ Ἰουνίου 2022, Κυριακή τῶν Ἁγίων Πάντων, Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο ἐτελέσθη εἰς τόν Μητροπολιτικόν Ἱερὸν Ναόν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου Τριπόλεως. Τοῦ Ὁρθρου καί τῆς Θείας Λειτουργίας προέστη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ὁ ὁποῖος καί ὁμίλησε διὰ τὴν ἐορτὴν τῆς συνάξεως τῶν Ἁγίων Πάντων. Συλλειτουργήσαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας Μαντινείας καί Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ καί ὁ Θεοφι-

λέστατος Ἐπίσκοπος Τεγέας κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας ἐτέλεσε τὴν εἰς Πρεσβύτερον χειροτονίαν τοῦ Ἱεροδιακόνου Κυρίλλου Μαρχαντωνάκη, ἀδελφοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου Βαρσῶν.

Ὁ νέος Πρεσβύτερος κατάγεται ἀπὸ τὰ Χανιά τῆς Κρήτης, τυγχάνει ἐν ἐνεργείᾳ Ὑπαστυνόμος Α΄ καί ὑπηρετεῖ εἰς τὴν Γενικὴν Περιφερειακὴν Ἀστυνομικὴ Διεύθυνσιν Πελοποννήσου. Μοναχὸς ἐκάρη ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου μας

εἰς τὴν Ἱερὰ Μονὴ Βαρσῶν τὴν 2αν Μαρτίου 2019 καὶ Διάκονος ἐχειροτονήθη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ἱερό Ναὸν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου Τριπόλεως τὴν 26ην Δεκεμβρίου 2019.

2. Ἱερεὺς Δημήτριος Πολύδωρος

Τὴν Κυριακὴ 28η Αὐγούστου 2022, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ προέστη τῆς Θείας Λειτουργίας εἰς τὸν Ἱερό Ναὸν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Δάρα Μαντινείας, ὅπου ἐτέλεσε τὴν εἰς Διάκονον Χειροτονία τοῦ νέου Ἐφημερίου τοῦ Ναοῦ κ. Δημητρίου Πολυδώρου.

Ὁ π. Δημήτριος Πολύδωρος, τοῦ Παναγιώτου καὶ τῆς Δήμητρας, ἐγεννήθη εἰς Τρίπολιν τὴν 7/5/1990. Ἀπεφοίτησε τοῦ Ε' Δημοτικοῦ Σχολείου Τριπόλεως τὸ 2001, τοῦ Μουσικοῦ Γυμνασίου Τριπόλεως τὸ 2005 καὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Λυκείου Κορίνθου τὸ 2009. Ἐν συνεχείᾳ ἐφοίτησε εἰς τὸ ΙΕΚ Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Πολιτιστικῆς Κατάρτισης Καλαμάτας, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καὶ ἀπεφοίτησε τὸ 2010. Δίδαξε ὡς Κατηχητὴς εἰς Κατηχητικά Σχολεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυνουρίας. Ἐργάστηκε ὡς γραμματεὺς Φροντιστηρίου Τριπόλεως. Ἐνυμφεύθη τὴν Ἄννα Μαρία Ἰ. Βαρδουνιώτη ἀπὸ τὸ Διακοπτό Καλαβρύτων τὴν 8/5/2022. Θά

ὑπηρετήσῃ ὡς Ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Δάρα Μαντινείας.

Ὁ νέος Διάκονος, κατὰ τὴν χειροτονία του εἶπε τὰ ἀκόλουθα: «Σεβασμιώτατε πάτερ καὶ Δέσποτα,

σεβαστοὶ πατέρες,

εὐλογημένε Λαέ τοῦ Κυρίου,

Αὐτὴ τὴ φοβερὴ καὶ ἁγία ὥρα τῆς εἰσόδου μου στὸ ἅγιο Θυσιαστήριο δοξάζω τὸν Τριαδικό Θεό, πού, παραβλέποντας τίς ἁμαρτίες μου καὶ τίς ἀνθρώπινες ἀδυναμίες μου, μέ ἀξιώνει σήμερὰ νὰ λάβω τὸν πρῶτο βαθμὸ τῆς Ἱερωσύνης.

Ἀπὸ μικρὸ παιδί ἀγάπησα πολὺ τὸν Χριστό καὶ τὴν Ἐκκλησία καὶ συνέδεσα τὴ ζωὴ μου μέ τὴν ὑπηρεσία καὶ τὴ διακονία μου στὸν Ἱερό Ναὸ Ταξιάρχων

Τριπόλεως, στὸν Ἅγιο Βασίλειο, στὸν Ἅγιο Δημήτριο, στή Μεταμόρφωση καὶ ἄλλοι. Ἰδιαίτερα, κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη καὶ μέ τῇ βοήθεια τοῦ ἁγίου Βασιλείου γεννήθηκε ὁ πόθος γιὰ τὴν Ἱερωσύνη καὶ αὐτὸς ὁ πόθος δὲν ἐξέλειψε στή ζωὴ μου.

Ἔτσι σήμερα ἡ μεγάλη μου ἐπιθυμία φτάνει στήν πραγματοποίησή της. Βρίσκομαι μπροστά στό Ἱερό Βῆμα μέ φόβο καὶ τρόμο, σκεπτόμενος τό μέγεθος, τὴν ἀξία καὶ τό μεγαλεῖο τῆς Ἱερωσύνης. Τό μόνο πού μπορῶ νά κάνω αὐτὴ τὴ στιγμή, εἶναι νά παρακαλέσω γιὰ τό ἔλεος τῆς εὐσπλαχνίας τοῦ Κυρίου καὶ νά ἐλπίσω στή Θεία Χάρη, ἡ ὁποία «πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύει καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῖ».

Εὐχαριστῶ ὁλόψυχα τοὺς ἀγαπημένους μου γονεῖς Παναγιώτη καὶ Δήμητρα γιὰ ὅλα ὅσα προσέφεραν ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια καὶ συνεχίζουν νά προσφέρουν σέ ἐμᾶς, τὰ παιδιά τους. Ὅ,τι καὶ νά πῶ εἶναι λίγο! Θυσιάστηκαν πραγματικά, ὥστε νά μὴ λείψει ποτέ τίποτα στήν οἰκογένειά τους.

Εὐχαριστῶ τὰ ἀδέρφια μου Γεωργία, Μαγδαληνή, ἀλλά ἰδιαίτερος τον ἀδερφό μου Ἀλέξιο, συνοδοιπόρο σέ αὐτό τό βῆμα τῆς ζωῆς μου.

Ἐπιτρέψτε μου, Σεβασμιώτατε, νά εὐχαριστήσω ἀπὸ καρδίας τὴν ἀγαπημένη μου σύζυγο Ἄννα - Μαρία, ἡ ὁποία μοῦ χάρισε τὴν ἀγάπη της ἀπὸ τὴν πρώτη μας γνωριμία καὶ δέχθηκε μέ χαρὰ τὴν τιμητική θέση τῆς πρεσβυτέρας, τό νά μοιραστοῦμε τό βάρος τῆς Ἱερωσύνης.

Εὐχαριστῶ πολὺ τὸν πρῶτο μου Πνευματικό Πατέρα, νῦν Μητροπολίτη Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Θεόκλητο, τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Τεγέας κ. Θεόκλητο καὶ Πρωτοσύγκελλο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὸν νῦν Πνευματικό μου Πρωτοπρεσβύτερο Σωτήριο Ἀθανασούλια καὶ τοὺς σεβαστοὺς Κληρικούς τῆς Μητροπόλεώς μας γιὰ τὴν ἀγάπη τους.

Θά ἤθελα, τέλος καὶ ἐξαι-

ρέτως, νά εὐχαριστήσω θερμά ἐσᾶς, Σεβασμιώτατε, τόν σεπτό Ποιμενάρχη μας, Μητροπολίτη Μαντινείας καί Κυνουρίας κ.κ. Ἀλέξανδρο, γιά τήν εἰλικρινή καί πατρική ἀγάπη σας, μέ τήν ὁποία μέ περιβάλλατε ἀπό τήν πρώτη στιγμή πού μέ γνωρίσατε, καθῶς καί γιά τήν ἐμπιστοσύνη, πού δείξατε στό ταπεινό πρόσωπό μου. Δέν ὑπάρχουν, ὅμως, λόγια νά σᾶς εὐχαριστήσω γιά τό μεγαλειῶδες δῶρο, πού σέ λίγο πρόκειται νά λάβω ἀπό τά τίμια χέρια σας, τήν ἀγία Ἱερωσύνη. Σᾶς ὑπόσχομαι, ὅτι θά ἀγωνιστῶ μέ ὅλες μου τίς δυνάμεις στή διακονία, πού σήμερα μοῦ ἀνατίθεται, καί θά προσπαθήσω νά φανῶ ἀντάξιός τῶν προσδοκιῶν σας, κάτω ἀπό τή συνεχή ὑπακοή μου πρὸς τό σεπτό πρόσωπό σας.

Αὐτὴ τὴ στιγμή στρέφω πάλι τόν νοῦ μου καί τήν καρδιά μου πρὸς τόν Τριαδικό Θεό καί τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο καί προστάτιδά μου, καί ἀναφωνῶ: «Ἡ ἐλπίς μου ὁ Πατήρ, καταφυγή μου ὁ Υἱός, σκέπη μου τό Πνεῦμα τό Ἅγιον· Τριάς Ἁγία, δόξα Σοι»! «Τήν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς σέ ἀνατίδῃμι. Μῆτερ τοῦ Θεοῦ φύλαξόν με ὑπό τήν σκέπην σου»!

Σεβασμιώτατε, «νῦν ἐπέστη ὁ καιρός»! Γεννηθῆτω τό θέλημα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν».

Ἡ εἰς Πρεσβύτερον Χειροτο-

νία του ἐτελέσθη τήν Τρίτη 30η Αὐγούστου 2022, μνήμη τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἀλεξάνδρου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τό ἀνακαινισθέν παλαιόν Μοναστήριον τῆς Παναγίας ἐπὶ τοῦ ὄρους Τσεμπεροῦ τοῦ χωρίου Πάπαρι Μαντινείας ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, τῇ παρακλήσει τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ.

3. Διάκονος Ἰωάννης Παζιοῦρος

Ἡ εἰς Διάκονον Χειροτονία του νέου Κληρικοῦ τῆς Μητροπόλεώς μας ἐτελέσθη τήν Τρίτη 30η Αὐγούστου 2022, μνήμη τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἀλεξάνδρου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τόν Ἱερό Ναόν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐπὶ τοῦ ὄρους Τσεμπεροῦ εἰς Πάπαρι

Μαντινείας ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ, τῇ παρακλήσει τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ.

Ὁ π. Ἰωάννης Παζιοῦρος τοῦ Γεωργίου ἐγεννήθη εἰς Τρίπολιν τὴν 26/6/1991. Ἐφοίτησε

εἰς τὸ Ἑπαγγελματικὸ Λύκειον μὲ εἰδικότητα ἠλεκτρολογικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ εἰς τὸ Ι.Ε.Κ. Τριπόλεως μὲ εἰδικότητα τεχνικοῦ θερμικῶν καὶ ὑδραυλικῶν ἐγκαταστάσεων. Πρὸ τῆς χειροτονίας του ἐργάστηκε ὡς ἰδιωτικὸς ὑπάλληλος.

Ο ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ & ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ

Ἡ Μητρόπολις Μαντινείας καί Κυνουρίας δέν εὔχεται μόνον τό «Κύριε τὰ νήπια ἔκθρεψον» ἀλλά ταυτοχρόνως δημιουργεῖ καί τίς ἀπαραίτητες ὑποδομές διά τήν ἀνάπτυξιν τῶν μικρῶν παιδιῶν, ὥστε «νά αὐξάνουν καί νά προκόπτουν σοφία καί ἡλικία καί χάριτι παρά Θεῷ καί ἀνθρώποις».

Ἔτσι, ἀπό τῆς 10ης τοῦ μηνός Σεπτεμβρίου 2014 καί μέχρι σή-

μερον λειτουργεῖ ὁ ὑποδειγματικός Παιδικός Σταθμός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας στό εἰδυλλιακό τοπίον τοῦ παλαιοῦ Μοναστηρίου Ζωοδόχου Πηγῆς Κάρτσοβας στήν Τρίπολι.

Πρόκειται γιά ἓνα ἀπό τά σημαντικότερα ἔργα τοῦ πολυποίκιλου ποιμαντικοῦ καί φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Μητροπόλεως μας, μέ σκοπό ἡ

Ἀπό τήν τελετήν τῶν Ἐγκαίνιων τοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ

ΛΙΕΥΣ

τοπική μας Ἐκκλησία νά ὑποβο-
ηθήσει τό ἔργο νέων ἀνθρώπων
τῆς Ἐπαρχίας μας. Ἡ ἔμπνευσις
γιά τήν δημιουργία Παιδικοῦ
Σταθμοῦ, γιά τήν φιλοξενία καί
διαπαιδαγώγησι νηπίων, ἀνή-
κει στόν Σεβασμιώτατο Μητρο-
πολίτη μας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ.

Τά ἔργα ξεκίνησαν πρὶν ἀπό
χρόνια καί συγκεκριμένα τό
2000, κοντά στόν Ἱερό Ναό τῆς
Παναγίας στήν Κάρτσοβα καί
σέ χώρο πού ἀνήκει στήν Ἱερά
Μητρόπολι. Τά χρήματα γιά
τήν ἱδρυσι τοῦ Παιδικοῦ Σταθ-
μοῦ προήλθαν ἀπό τό Ἴδρυμα

Νιάρχος, ἀπό τό μέροςμα τοῦ
ΟΠΑΠ περί κοινωφελῶν ἔργων
καί ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Σημα-
ντικό ρόλο στήν διευθέτησι τῶν
διαδικαστικῶν εἶχε ὁ πολίτευτής
τοῦ Νομοῦ μας κ. Παναγιώτης
Βαλασόπουλος.

Τήν Κυριακήν τοῦ Σπορέ-
ως, 12ῃ Ὀκτωβρίου 2014, ἔλα-
βε χώρα ἡ ἐπίσημος Τελετή τῶν
Ἐγκαινίων τοῦ Παιδικοῦ Σταθ-
μοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Μαντινείας καί Κυνουρίας. Ἡ
ἡμέρα αὐτή ἔχει μία ἰδιαίτερη
σημασιολογία, ἀφοῦ κατά πα-

Ἀπό Ἐθνική Ἑορτή τοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ

ΛΙΘΥΣ

λαιά παράδοσι, ἡ Κυριακή τοῦ Σπορέως εἶναι ἡ ἡμέρα ἐνάρξεως τοῦ κατ' ἔτος νέου κηρυκτικοῦ ἔργου στήν Μητρόπολιν μας.

Ἐκείνη τήν ἡμέρα, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ἐτέλεσε τήν Θεία Λειτουργία στόν Ἱερόν Προσκυνηματικόν Ναόν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Κάρτσοβας. Ἐν συνεχείᾳ

Κλήρος καί Λαός μετέβησαν στόν χώρο τοῦ νεοσυσταθέντος τότε Παιδικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «**Η ΖΩΟΔΟΧΟΣ ΠΗΓΗ**», ὅπου ἐτελέσθη ἡ ἀκολουθία τῶν Ἑγκαινίων, παρουσία πλήθους Ἱερέων, Ἀρχόντων τοῦ Τόπου, ἐκπροσώπων τοῦ Στρατοῦ

Ἐκδήλωσης στό παρακείμενο τοῦ Σταθμοῦ Ἀμφιδέατρο

ΛΙΕΥΣ

καί τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας καί πλήθους Τριπολιτῶν, γονέων καί μικρῶν παιδιῶν.

Ὁ Μητροπολίτης μας ἔννοιωσε τήν ἀνάγκη νά μοιραστεῖ μέ τούς παρισταμένους τήν ἐπιπονο προσπάθεια τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας μέχρι νά λειτουργήσῃ ὁ Παιδικός Σταθμός καί εὐχαρίστησε ὅλους ὅσοι συ-

νέβαλαν πρὸς αὐτή τήν κατεύθυνσιν. Μεταξύ ἄλλων ἀνέφερε ἐκείνην τήν ἡμέραν:

«...Ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι ὑπουργεῖο Κοινωνικῆς Προνοίας. Ἄλλος εἶναι ὁ στόχος καί ὁ σκοπός τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅμως δέν παραβλέπει τήν φροντίδα καί τήν πρόνοια γιά τούς Χριστιανούς μας καί γενικά γιά

Άγιασμός γιά τήν ἑναρξιν τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους

τούς συνανθρώπους μας καί τό λαό μας. Γι' αὐτό ἡ τοπική μας Ἐκκλησία ἀπό παλιά μέ τήν συνεργασία εὐγενῶν καί εὐλαβῶν Τριπολιτσιωτῶν καί Ἀρκάδων δημιουργεῖ συνεχῶς καί ἀδιάλειπτα ἔργα ἀγαθά καί καλά γιά τήν ἐξυπηρέτησι τοῦ λαοῦ μας. Ἡ ταπεινότης ἡ δική μου, ὅταν ἦλθα ὡς Μητροπολίτης καί Ἐπίσκοπος στήν Τρίπολι, ἕνα ὄραμα εἶχα. Νά συνεχίσω τό ἔργο τό Φιλανθρωπικό καί δημιουργικό τῶν προκατόχων μου Ἀρχιερέων, γιατί ἀπό τίς ἀρχές τοῦ περασμένου αἰῶνα καί συγκεκριμένα ἀπό τό 1906, πού

ἦλθε Μητροπολίτης στήν Τρίπολι ὁ μακαριστός Γερμανός Μεταξᾶς, ἡ Ἐκκλησία συνεχῶς δημιουργοῦσε. Ἔργα τοῦ Ἐπισκόπου ἐκείνου εἶναι τό Ἐπισκοπεῖο, ἡ Ἱερατική Σχολή καί τό Πνευματικό Κέντρο τῆς Μητροπόλεως, τό Κτήριο τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος, Σχολές καί Οἰκοτροφεία στήν Μονή Ἐπάνω Χρέπας καί στήν Μονή τῶν Καλτεζῶν κ.λ.π.... Ὅλα αὐτά πού ἀνέφερα ἦταν ἡ ἀπαρχή τῶν ἔργων τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας στόν τόπο μας.

Κατόπιν ἦρθε εἰς διαδοχήν τοῦ μακαριστοῦ Γερμανοῦ Με-

Τά παιδάκια του Σταδμιου γύρω από την Τιμία Ζώνη της Παναγίας

Στήν αίθουσα μέ τόν Σεβασμιώτατο

«Γύρω-γύρω όλοι», ή δασκάλα διηγείται και τά παιδιά μαθαίνουν

ταξά ο μακαριστός Μητροπολίτης Γερμανός Ρουμπάνης, ό όποιος συνέχισε τό έργο εκείνο. Συντήρησε τά έργα πού βρήκε και δημιούργησε τό Δεκάζαιο Γηροκομείο τής Τριπόλεως, πού έχει καταφεύγουν οί γέροντές μας, οί όποιοι είναι εγκαταλελειμμένοι και αδύνατοι νά αντιμετωπίσουν τή ζωή. Στή συνέχεια ό αείμνηστος Μητροπολίτης Θεόκλητος έδωσε σέ λειτουργία τό Δεκάζαιο Γηροκομείο και δημιούργησε τό Κοντορρούπειο Γηροκομείο στό Λεωνίδιο. Έχοντας ύπ' όψιν τήν προσευχή τής Έκκλησίας πρός τόν Θεόν, πού σέ κάθε λειτουργία ζητάμε από τόν Κύριο τρία πράγματα,

και λέμε «Κύριε τά νήπια εκθρεψον, τήν νεότητα παιδαγωγήσον, τό γήρας περικράτησον...», φροντίσαμε νά συνεχίσουμε τό έργο μέ αυτό τό πνεύμα.

Άνεπλάσαμε και ανακαινίσαμε τό Δεκάζαιο Γηροκομείο και παράλληλα οίκοδομήσαμε δεύτερο κτήριο Γηροκομείου μέ τίς σύγχρονες ύποδομές τής έποχής μέ τήν όνομασία «ΟΣΙΟΣ ΔΑΥΙΔ Ο ΓΕΡΩΝ», τό όποιο εγκαινίασε τό έτος 2009 ό Παναγιώτατος Οίκουμενικός μας Πατριάρχης κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ, πού επισκέφτηκε τήν πόλη μας. Στό Λεωνίδιο οίκοδομήσαμε καινούργιο Γηροκομείο, τό όποιο θά καλύψει τίς ανάγκες τής Κυ-

Παιχνίδι καί έκπαιδευσις κυκλοφοριακῆς ἀγωγῆς

Παρέλασις στήν Ἐθνική Ἑορτή

Ἐπίσκεψις στήν Πυροσβεστική Ὑπηρεσία

νουρίας μέ τήν τελευταία λέξη τῆς ὑποδομῆς, τῆς ἀπαιτήσεως τῆς τεχνολογίας καί τῆς βιωτῆς. Γιά τήν νεότητα δημιουργήσαμε τό Πνευματικό Κέντρο ἐκεῖ πού ἦταν παλιά ἡ Ἱερατική Σχολή, ὅπου ἐκεῖ κάθε Σαββατοκύριακο βρίθει ἀπό τά νιάτα καί τά παιδιά μας, πού καταφεύγουν καί παρακολουθοῦν τά Κατηχητικά μαθήματα τήν Βυζαντινὴ Μουσική, πού μαθαίνουν κάθε τι καί ψυχαγωγοῦνται στόν φιλόξενο αὐτό χώρο. Ἐλεπε ὁμως μία ὑποδομὴ γιά τά νήπια, ἓνας τόπος μόνο γι' αὐτά. Καί ἤδη σήμερα γίνεται ἡ ἀπαρχή τῆς λειτουργίας ἐνός τέτοιου ἔργου. Καί γιά νά γίνει αὐτό τό ἔργο, δέν ἔγινε ἀπὸ μόνο του, ἀλλά

εἴχαμε τήν συνδρομή, τήν ἀγάπη καί τήν βοήθεια ὄλων σας. Ἡ πρώτη βοήθεια ἦρθε ἀπὸ τήν Ἀγία καί Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ δευτέρη ἀπὸ τό Ἰδρυμα Νιάρχου, καί ἡ τρίτη ἀπὸ τόν Ὀργανισμό τοῦ ΟΠΑΠ. Βέβαια, συνέβαλαν καί πολλοί ἄλλοι, ὅπως ὁ Δήμος τῆς Τριπόλεως, καί εὐχαριστῶ τοὺς πρώην Δημάρχους Τριπόλεως Δημοσθένη Σωτηρόπουλο, Ἀλέξανδρο Κοτσιάνη καί Ἰωάννη Συμυρνιώτη, ἐνῶ ζητῶ καί ἀπὸ τόν νῦν Δήμαρχο κ. Δημήτρη Πανλῆ νά εἶναι δίπλα μας.... Βασικό στοιχεῖο, ὁμως, στή ἀποπεράτωσι τοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ ἦταν ἓνας ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐγκατέλειψε τίς προ-

Μαθαίνοντας για την ανακύκλωση

Έπίσκεψις στο Πολεμικό Μουσείο Τριπόλεως

Μάθημα μελισσοκομίας

Τά παιδιά σε δενδροφύτευσι

Ὁ Παιδικός Σταθμός μας «ΖΩΟΔΟΧΟΣ ΠΗΓΗ»

Τό υπαίθριο ἀμφιδέατρο τοῦ Σταδίου

σωπικές του υποχρεώσεις και ἀναλώθηκε στό νά ὀλοκληρωθεῖ αὐτό τό θεάρεστο ἔργο, ὁ Παιδικός Σταθμός τῆς Μητροπόλεώς μας καί ἀπό αὐτῆς τῆς θέσεως τόν εὐχαριστῶ, γιατί δέν εἶχε καμία υποχρέωσι, ἀλλά τό ἔκανε ἀπό τήν εὐγένεια τῆς ψυχῆς του. Καί αὐτός εἶναι ὁ ἀγαπητός πολίτευτῆς τῆς Ἀρκαδίας καί οἰκονομολόγος κ. Παναγιώτης Βαλασόπουλος. Τόν εὐχαριστῶ δημοσίως καί θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά τοῦ τό ἀναγνωρίσω καί νά τόν τιμήσω μέ τόν Χρυσό Σταυρό τῶν Ἁγίων Νεομαρτύρων τῆς Μητροπόλεώς μας καί νά τοῦ εὐχηθῶ στήν ζωή του νά ἔχει υἱεῖα καί τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ στήν οἰκογένειά του».

Μετά τήν ἀπονομή τῆς τιμητικῆς διακρίσεως πρὸς τόν κ. Βαλασόπουλο ὁ Σεβασμιώτατος Ποιμενάρχης μας, μαζί μέ

τούς παρισταμένους Ἀρχοντες καί ἐκπροσώπους τῶν Σωματίων Ἀσφαλείας, ἔκοψε τήν κορδέλα καί προέβη στήν ξενάγησι στούς χώρους τοῦ Παιδικοῦ Σταδίου, τόν περιβάλλοντα ἐξωτερικό χώρο καί τήν παιδική χαρά, ἐνῶ δέν παρέλειψε νά ἀναφερθεῖ καί στά ἱστορικά στοιχεῖα, πού συνοδεύουν αὐτόν τόν χώρο καί τήν παλαιά Μονή τῆς Κάρτσοβας, σύμφωνα μέ τίς ἀναφορές τῆς Ἱστορίας γύρω στό 1600 μ.Χ.

Σήμερα πλέον, οἱ ἰδιαιτέρως προσεγμένες καί σύγχρονες ἐγκαταστάσεις τοῦ Σταδίου ἔχουν τή δυνατότητα νά φιλοξενήσουν περίπου 100 παιδιά, μέσα στό πανέμορφο καί καταπράσινο φυσικό περιβάλλον τῆς Κάρτσοβας. Ἐπίσης, ὁ Παιδικός Σταθμός παρέχει σίτισι σέ ὅλα τά ἐγγεγραμμένα σ' αὐτόν παιδιά, καθῶς τήν μεταφορά τους

Θεία Λειτουργία

ἀπό καί πρὸς τόν Παιδικό Σταθμό μέ εἰδικά πούλμαν.

Τά κτίρια τοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ εἶναι πλήρως ἐξοπλισμένα μέ ὅ,τι χρειάζεται ἡ ἀνετη φιλοξενία καί ἡ οὐσιαστική διαπαιδαγώγησις τῶν παιδιῶν καί ἡ δημιουργική ἐργασία τῶν παιδαγωγῶν τους, ἐνῶ πληροῦν ὅλα τά κατά νόμον μέτρα ἀσφαλείας.

Ἐπίσης, τό καλοκαίρι τοῦ 2016 ὁλοκληρώθηκαν οἱ ἐργασίες γιά τήν λειτουργία τοῦ πέτρινου ἀμφιθεάτρου δίπλα στόν Παιδικό Σταθμό, τό ὁποῖο φιλοξενεῖ διάφορες κατά περιόδους ἐκδηλώσεις.

Ὁ Παιδικός Σταθμός ἀποτελεῖ ἕνα γλυκό θερμοκήπιο, μέσα στήν παγωνιά καί τήν ἀναλγησία τῆς σύγχρονης κοινωνίας μας, ὅπου διαπαιδαγωγοῦνται

100 παιδάκια καί μεγαλώνουν μέσα στήν ἀγκαλιά τῆς Ἐκκλησίας μας μέ βάση τόν Χριστόν καί τήν Ἑλλάδα. Τά παιδιά δέν ἀσχολοῦνται μόνον μέ τά πρῶτα τους σχολικά βήματα, ἀλλά καί μέ ποικίλες ἄλλες δραστηριότητες ὅπως ἡ ἐνασχόλησις μέ τή φύσι καί τήν καλλιέργεια τῆς γῆς, δημιουργικά ὁμαδικά παιχνίδια καί χειροτεχνίες, μαθήματα-παιχνίδια κυκλοφοριακῆς ἀγωγῆς, μαθήματα μουσικῆς, ἀσκήσεις γιά τήν ἀνακλῶσι καί τόν σεβασμό πρὸς τό περιβάλλον, ἐπισκέψεις σέ κοινωνικά ἰδρύματα καί ὑπηρεσίες, ἐνῶ ἀπαξ τοῦ μηνός τελεῖται ἡ Θεία Λειτουργία στόν παρακείμενο Ἱερό Ναό τῆς Παναγίας γιά τόν ἐκκλησιασμό τῶν παιδιῶν, τῶν γονέων καί τῶν παιδαγωγῶν τους.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ

Τό Σάββατο 20η Αύγουστου 2022, εἰς τόν Ἱερό Ναόν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ χωρίου Ἁγιος Ἰωάννης Ἀστρους Κυνοῦρίας ἐτελέσθη Θεία Λειτουργία καί Ἱερό Μνημόσυνον ὑπέρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Γερασίμου Πρωτόπαπα.

Τῆς Θείας Λειτουργίας προέστη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας Μαντινείας καί Κυνοῦρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, συλλειτουργοῦντων τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ καί τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Τεγέας κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ.

Πλήθος εὐσεβῶν χριστιανῶν ἐκ τῶν γύρω χωρίων, καθῶς καί ἐκπρόσωποι τῶν Τοπικῶν Ἀρχῶν, παρέστησαν τόσο εἰς τόν Ὁρθρον καί τή Θεία Λειτουργίαν, ὅσο καί εἰς τήν τέλεσιν τοῦ

Ἱεροῦ Μνημοσύνου τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου.

Μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας καί τοῦ Ἱεροῦ Μνημοσύνου, ἀκολούθησε κατάθεσις στεφάνων εἰς τήν προτομήν τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Γερασίμου Πρωτόπαπα.

Τήν ἐκδήλωσιν ἐτίμησαν μέ τήν παρουσία τους ὁ Δήμαρχος Βόρειας Κυνοῦρίας κ. Καμπύλης, ὁ Ἀντιδήμαρχος καθημερινότητος κ. Κλεώπας, ἡ Πρόεδρος τοῦ πολιτιστικοῦ προγράμματος κ. Μπάρλα, ὁ

Πρόεδρος Ἀστρους κ. Μπάρλας Κωνσταντῖνος, ὁ Πρόεδρος Ἁγίου Ἀνδρέου κ. Σούρσος, ὁ Πρόεδρος ἐξωραϊστικοῦ συλλόγου Ἁγίου Ἰωάννου κ. Δαλιάνης καί ὁ Πρόεδρος τῆς ἀθλητικῆς ἐπιτροπῆς κ. Δαλιάνης.

Ὁ μακαριστός Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Γεράσιμος Πρωτόπαπας (1839-1898) ἐγεννήθη εἰς

τό χωρίον Ἅγιος Ἰωάννης Κυνουρίας. Ἡ ἀγάπη του πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρὸς τὸν μοναχικὸ βίον ὁδήγησε τὰ βήματά του εἰς τὴν ἀγία γῆ τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπου ἔγινε Μοναχὸς εἰς τὴν Ἀγιοταφίτικὴν Ἀδελφότητα. Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐπεράτωσε μέ ἐπιτυχία τίς πρῶτες σπουδές του εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογία. Προκειμένου νά διευρύνῃ τίς γνώσεις του, ἦρθε εἰς τὴν Ἀθήνα διὰ νά σπουδάσῃ ἐπὶ πλέον φυσικὴ καὶ μαθηματικά. Ὄταν ἔλαβε τὸ πτυχίον του ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, ἐπέστρεψε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὡς διδάσκαλος τῆς Σχολῆς τοῦ Πατριαρχείου μέ τὴν διάθεσιν νά διακονήσῃ τὰ

νέα παιδιά ὥστε νά μὴν ὑστεροῦν εἰς κάθε εἶδους γνώσι, θεολογικῇ καὶ θύραθεν.

Ἐν συνεχείᾳ, χειροτονήθηκε Κληρικός καὶ ἀπεστάλη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὡς Ἐξαρχος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, μέ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία εἰς τὴν ἀποστολὴν του, ἐπιβάλλοντας τίς ἀπόψεις του ἀκόμη καὶ εἰς τὸν Σουλτάνον. Λόγω τῆς ἐπιτυχημένης διαδρομῆς του, ἐξελέγη Μητροπολίτης Σκυθουπόλεως, μιᾶς ἱστορικῆς Μητροπόλεως πλησίον τῶν Ἱεροσολύμων.

Ὄταν ἐκκενώθη ἡ θέσις τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας, ὅλοι οἱ χριστιανοὶ τοῦ Πατριαρχείου ἔστρεψαν τὸ βλέμμα τους πρὸς

τόν Μητροπολίτη Σκυδουπόλεως Γεράσιμο καί τόν ἐξέλεξαν Πατριάρχην Ἀντιοχείας. Ὡς Πατριάρχης Ἀντιοχείας, ὀργάνωσε τά ἐκεῖ ἐκκλησιαστικά πράγματα, καλλιέργησε τήν Ὁρθόδοξο Θεολογία καί πίστιν, ρύθμισε τά ἐκκλησιαστικά ζητήματα, χειροτόνησε Ἱερεῖς καί Ἐπισκόπους καί ἀνέδειξε τόν ρόλον τοῦ Πατριαρχείου.

Ἀργότερα, ὅταν ὁ θρόνος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων χήρεψε, τότε σύσσωμο τό Πατριαρχεῖον ἐστράφη πρὸς τόν Γεράσιμον καί τοῦ ἐζήτησε νά ἐπανέλθῃ ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ἐξεκίνησε, εἰς τόν Πανάγιον Τάφον, εἰς τόν Ναόν τῆς Ἀναστάσεως, εἰς τόν φρικτό Γολγοθᾶ καί τόν θρόνον τοῦ παλαιφάτου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων.

Ἐνῶ ὁ Γεράσιμος μέ συγκί-

νησιν ἐγκατέλειπε ὀριστικά τήν Ἀντιόχεια, τό πλῆθος τοῦ λαοῦ ἔτρεχε νά τόν ἀποχαιρετίσῃ, νά τοῦ ἐκφράσῃ τήν ἀγάπην του καί νά λάβῃ τήν εὐχήν του, δείχνοντας τήν εὐγνωμοσύνην του καί τόν θαυμασμόν του καί ζητώντας νά μὴν τοὺς λησμονήσῃ ἀλλά νά προσεύχεται πάντοτε δι' αὐτούς. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ὅταν ἔφτασε εἰς τήν Βηρυτό προκειμένου νά ἐπιβιβασθῇ εἰς τό καράβι διὰ τῆ Χάιφα, ὁ συγκεντρωμένος λαός δέν ἄφηνε τό καράβι νά ἀποπλεύσῃ κρατώντας μέ τά χέρια τά σχοινιά τοῦ καραβιοῦ.

Ὡς Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἀνεδείχθη ἴσως ὁ δυναμικότερος, ὁ δημιουργικότερος καί ὁ σπουδαιότερος Πατριάρχης τῶν τεσσάρων – πέντε αἰώνων μετὰ τήν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινου-

πόλεως. Ἐκοιμήθη τό 1898, ἐνῶ μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς του ἐμνημόνευε συνεχῶς καί ἀγαποῦσε ὑπερβολικῶς τήν ἰδιαίτερα πατρίδα του, τό χωρίον Ἅγιος Ἰωάννης Κυνουρίας. Λέγεται μάλιστα ὅτι τό τελευταῖο βράδυ πρὶν τήν κοίμησί του, ἀνέφερε «Δίνω τά πάντα σέ ὅποιον μέ πάει τό τελευταῖο βράδυ στό Κουτρί».

Πρὸς τιμὴν τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Γερασίμου Πρωτόπαπα, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας Μαντινείας καί Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ καθιέρωσε κατὰ τό Σάββατον μετὰ τήν

ἐορτὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου νά τελεῖται ἡ Θεία Λειτουργία καί Ἱερὸν Μνημόσυνον ὑπὲρ τοῦ Πατριάρχου Γερασίμου εἰς τό χωρίον του Ἅγιος Ἰωάννης Κυνουρίας.

Μετά τίς ἐκκλησιαστικές ἐκδηλώσεις κάτω ἀπὸ τήν σκιά τοῦ δροσοβόλου Πλάτανου ἐγένετο ἡ παρουσίασις τοῦ βιβλίου πού συνέγραψε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ με τίτλο «ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων» τό ἀποδέχθησαν οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς μετὰ πολλῆς χαρᾶς καί ἱκανοποιήσεως.

ΜΕΤΑΒΑΣΙΣ ΕΙΣ ΟΥΡΑΝΙΟΥΣ ΜΟΝΑΣ

Ίερέυς Δημήτριος Παπαγιαννόπουλος

Ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ, πλήρης ἡμερῶν, τὴν Τρίτη 5ην Ἰουλίου 2022, ὁ Ίερέυς Δημήτριος Παπαγιαννόπουλος, συνταξιούχος Ἐφημέριος τῆς ἐνορίας Ἁγίου Δημητρίου Μάναρι.

Ὁ π. Δημήτριος Παπαγιαννόπουλος, τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἀγγελικῆς, ἐγεννήθη εἰς Μάναρι Μαντινείας τὴν 3ην Σεπτεμβρίου 1933. Ἦταν πτυχιούχος τοῦ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου Καλαμάτας.

Τὴν 21ην Ἰουλίου 1963 ἐνυμφεύθη τὴν Χριστίνα Κων. Ντάντουλη μεθ' ἧς ἀπέκτησαν τρία τέκνα. Πρὸ τῆς χειροτονίας του ἡργάσθη ὡς γεωργός. Ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Κορινθίας κυροῦ Προκοπίου, ὡς Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυνουρίας, Διάκονος τὴν 8ην Ἰουλίου 1964 εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν Ἁγίας Φωτεινῆς Κορίνθου καὶ Πρεσβύτερος τὴν 29ην Αὐγούστου 1964.

Τὴν 20ην Αὐγούστου 1974 τοῦ ἀνετέθη τό ἔργον τῆς πνευματικῆς πατρότητος ὑπὸ τοῦ Μακαριστοῦ Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κυροῦ Θεοκλήτου Β'. Ἐλάβεν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ τό ὀφφίκιον τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου τὴν 27ην Ὀκτωβρίου 1996 καὶ ἐτιμήθη

ὑπ' αὐτοῦ μέ τό Χρυσοῦν Μετάλλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυνουρίας τὴν 14ην Μαρτίου 2004.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς χειροτονίας του καὶ μέχρι τῆς συνταξιοδοτήσεώς του τὴν 1ην Αὐγούστου 2004, διηκόνησε ὡς τακτικός Ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Μάναρι. Παραλλήλως ἐξυπηρετοῦσε τὰς λειτουργικὰς ἀνάγκας τῶν χωρίων Δόριζας καὶ Ἀραχαμήτες.

Ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία τοῦ μεταστάντος ἐψάλη τὴν Τετάρτην 6ην Ἰουλίου 2022 καὶ ὥραν 12:00 μεσημβρινήν εἰς τὸν Ἱερό Ναόν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Μάναρι, ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ.

Ίερέυς Κυριάκος Φέστας

Τὴν Τρίτη 2αν Αὐγούστου 2022, ἔκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ Ίερέυς Κυριάκος Φέστας, εἰς ἡλικίαν 55 ἐτῶν, Ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Μανδυρέας Μαντινείας.

Μοναχή Θέκλα Ί.Μ. Λουκοῦς

Ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης τῆς Ἀγίας ἐνδόξου Πρωτομάρτυρος Θέκλης, τὸ Σάββατον 24ῃ Σεπτεμβρίου 2022, ἡ Μοναχή Θέκλα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Λουκοῦς.

Ἡ Μοναχή Θέκλα (κατὰ κόσμον Ἄννα Μακρυμίχαλου) ἐγεννήθη εἰς Λεωνίδιον Κυνουρίας τὸ ἔτος 1932. Εἰς ἡλικίαν 24 ἐτῶν ἐνετάχθη εἰς τὴν ἀδελφότητα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου Σίντζας Λεωνιδίου, ὅπου παράμεινε ἐπὶ διετίαν ὡς δόκιμος Μοναχή. Τὸ ἔτος 1962 προσῆλθε εἰς τὴν Ἱ. Μ. Λουκοῦς, ὅπου ἐκάρῃ Μοναχή τὸ 1963. Τὴν 3-1-1982 ἔλαβε τὸ Μέγα Ἀγγελικὸν Σχῆμα.

Διεκρίθη διὰ τὴν ἀσκητικότητά της, τὴν λιτότητα τοῦ τρόπου ζωῆς της, τὸ ἀνεπιτήδευτον τοῦ χαρακτήρος της, τὴν ἀφοσίωσιν της εἰς τὴν μοναχικὴν πολιτείαν, ἐνῶ ἐπέδειξε ἰδιαιτέραν ἐργατικότητα καὶ αὐταπάρνησιν εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία τῆς μεταστάσης ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Θεοφιλέστατου Ἐπισκόπου Τεγέας κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς 25-9-2022 εἰς τὸ Καθολικὸν τῆς Ἱ. Μονῆς.

Ὁ π. Κυριάκος Φέστας, τοῦ Περιελέους καὶ τῆς Οὐρανίας, ἐγεννήθη εἰς Ἑξαμήλια τῶν Ἀγίων Σαράντα Ἀλβανίας τὴν 31ην Ἰουλίου 1967. Τὴν 10ην Φεβρουαρίου 1991 ἐνυμφεύθη τὴν Παναγιώτα Φ. Σταύρου μεθ' ἧς ἀπέκτησαν δύο θυγατέρας. Ἀπεφοίτησε ἐκ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Λυκείου Κορίνθου.

Ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Διάκονος τὴν 30ην Μαρτίου 1997 εἰς τὸν Ἱερό Ναὸν τοῦ Τιμίου Προδρόμου Λεβιδίου καὶ Πρεσβύτερος τὴν 25ην Ἀπριλίου 1999 εἰς τὸν Ἱερό Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου Πάπαρι, ὅπου καὶ ὑπηρέτησε ὡς Διάκονος.

Ὡς Ἐφημέριος διηκόνησε εἰς τὰς ἐνορίας Ἁγίου Νικολάου Πάπαρι, Ἁγίου Γεωργίου Ὠριάς, Τιμίου Προδρόμου Καράτουλα καὶ ἀπὸ 23ης Σεπτεμβρίου 2003 εἰς τὴν ἐνορίαν Ἁγίου Γεωργίου Παλαντίου καὶ Ἁγίου Νικολάου Μανδυρέας.

Ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία τοῦ μεταστάντος ἐψάλη εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Περπαταρίου τὴν Τετάρτην 3ην Αὐγούστου 2022, περί ὥραν 1ην μεσημβρινήν, ἀπὸ τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Τεγέας κ.κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΝ.

Ἐπιμορφωτικά Προγράμματα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας γιά Ἱερεῖς

Ἡ Ἱερά Μητρόπολη Μαντινείας καί Κυνουρίας, σέ συνεργασία μέ τήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν, διοργανώνει Ἐπιμορφωτικά Προγράμματα γιά Ἱερεῖς καί συνεργάτες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τά ὁποῖα γίνονται διαδίκτυα. Εἰδικότερα, τά Προγράμματα αὐτά προσφέρονται ἀπό τό Ἱδρυμα Ποιμαντικῆς Ἐπιμορφώσεως (Ι.Π.Ε.) τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, μέ πρωτοβουλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱερωνύμου, στό πλαίσιο τῆς συγχρηματοδοτούμενης Πράξης «Προγράμματα διά Βίου Μάθησης τοῦ Ἀνθρώπινου Δυναμικοῦ τῆς Ἐκκλησίας – Ἀνάπτυξη Ἀνοιχτῶν Διαδίκτυακῶν Μαθημάτων» τοῦ ἐπιχειρησιακοῦ Προγράμματος «Ἀνάπτυξη Ἀνθρώπινου Δυναμικοῦ, Ἐκπαίδευση καί δια Βίου Μάθηση 2014-2020».

Ἦδη στή Μητρόπολη Μαντινείας καί Κυνουρίας ὀλοκληρώθηκε ἓνα ἀπό τά Προγράμματα αὐτά μέ τίτλο «Οργάνωση καί Διοίκηση τῆς Ἑνορίας - Προσφορά πρὸς τόν Ἄνθρωπο», τό ὁποῖο παρακολούθησαν 30 περίπου Κληρικοί. Ἡ ἑναρξή ἔγινε στίς 17/2/2022 στό Πνευματικό Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως (πλατεία Ἑθνάρ-

χου Μακαρίου στήν Τρίπολη), μέ Ἀγιασμό, τόν ὁποῖο τέλεσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀλέξανδρος. Μετά τήν ἑναρξήρια προσφώνηση τοῦ Σεβασμιωτάτου, τόν λόγο ἔλαβε ὁ Πανος. Ἀρχιμανδρίτης Θεολόγος Ἀλεξανδράκης, Ἀναπληρωτής Διευθυντής τοῦ Ι.Π.Ε., ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ μετέφερε τίς εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, εὐχαρίστησε τόν Σεβασμιώτατο γιά τήν συνεργασία μέ τό Ι.Π.Ε. καί γιά τή δυνατότητα πού προσφέρει στούς Κληρικούς του νά ἐπιμορφθοῦν καί νά ἐνισχυθοῦν στήν ἀντιμετώπιση τῶν πρακτικῶν θεμάτων τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς. Ἐπίσης, εὐχαρίστησε τόν συντονιστή τοῦ Προγράμματος ἐκ μέρους τῆς Μητροπόλεως π. Σωτήριο Ἀθανασούλια καί ἀναφέρθηκε στό ἀντικείμενο τοῦ συγκεκριμένου Προγράμματος, στή σημασία τῆς ἐνορίας στήν ἐποχή μας καί στήν ἀνάγκη γιά ἀναβάθμισή της.

Στίς ἐπόμενες συναντήσεις, οἱ ὁποῖες ἔγιναν ἐξ ἀποστάσεως (διαδίκτυακά), εἰσηγήσεις παρουσίασαν οἱ Ἀρχιμανδρίτες Θεολόγος Ἀλεξανδράκης, Σεβαστιανός Σωμαράκης καί Ἰωάννης Περιστερίδης, ὁ Πρωτοπρεσβύτερος

Ἐλευθέριος Χαραλαμπίδης, οἱ Θεολόγοι Τριαντάφυλλος Μπολτέτσος και Παναγιώτης Φραγκάκος και ο Λογιστής Ἰωάννης Ντίλης.

Ἡ ἐπίσημη λήξη τοῦ Προγράμματος ἔγινε στίς 22/9/2022, στό Λεωνίδιο Ἀρχαδίας, μέ Θεία Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Λεωνίδου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Γηροκομείου Λεωνιδίου, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας καί Κυνουρίας κ. Ἀλεξάνδρου. Στήν ἐκδήλωση εἶχαν προσκληθεῖ ὅλοι οἱ Κληρικοί τῆς Μητροπόλεως, προκειμένου νά ἐνημερωθοῦν γιά νέα Προγράμματα, πού πρόκειται νά πραγματοποιηθοῦν. Μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας καί τό πρωῒνό, πού προσφέθηκε στόν χῶρο τοῦ Ἰδρύματος, μίλησε ὁ συντονιστής τῶν Προγραμμάτων ἐκ μέρους τῆς Μητροπόλεως π. Σωτήριος Ἀθανασούλιας. Στή συνέχεια ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου καί Ἀναπληρωτῆς Διευθυντῆς τοῦ Ι.Π.Ε. Ἀρχιμανδρίτης Θεολόγος Ἀλεξανδράκης, ἀφοῦ μετέφερε τίς εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου, προέβη στόν ἀπολογισμό τοῦ Προγράμματος μέ τίτλο «Οργάνωση καί Διοίκηση τῆς Ἑνορίας - Προσφορά πρὸς τόν Ἄνθρωπο» και στήν προβλεπόμενη διαδικασία ἀξιολόγησης ὅσων παρακολούθησαν τό Πρόγραμμα. Στή συνέχεια ἀνακοίνωσε τήν ἐπίσημη ἑναρξη νέου Ἐπιμορφωτικοῦ Προγράμματος

στήν Ἱερά Μητρόπολη Μαντινείας καί Κυνουρίας σέ συνεργασία μέ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν καί τό ΙΠΕ, μέ τίτλο «Συμβουλευτική σέ Σύγχρονα Ζητήματα (Επιμόρφωση στήν Ἐξομολογητική)» καί ἀναφέρθηκε στούς σκοπούς, στήν ἀναγκαιότητα καί στό περιεχόμενο τοῦ νέου Προγράμματος.

Τήν ἐκδήλωση ἔκλεισε μέ ὁμιλία του ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀλέξανδρος, ὁ ὁποῖος ἐπέδωσε καί τίς Πιστοποιήσεις σέ ὅσους παρακολούθησαν τό Πρόγραμμα καί εὐχήθηκε ἐπιτυχία καί καρποφορία στό νέο Πρόγραμμα. Ὅπως διαπίστωσαν τόσο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας, ὅσο οἱ ὑπεύθυνοι τῶν Προγραμμάτων καί οἱ συμμετέχοντες, τά Προγράμματα αὐτά βελτιώνουν σημαντικά τό μορφωτικό ἐπίπεδο τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, ὥστε οἱ Κληρικοί μας νά ἐπιτελοῦν τό ἔργο τους σωστά καί περισσότερο ἀποτελεσματικά. Ἡ Ἐκκλησία μετέχει στίς ἐξελίξεις τῆς ἐποχῆς μας καί χρησιμοποιοῖ ὅλα τά μέσα τῆς σύγχρονης τεχνολογίας, ὅπως τό διαδίκτυο καί ἡ ἐξ ἀποστάσεως διδασκαλία καί μάθηση, προκειμένου νά ἐπιτελέσει τό πνευματικό ἔργο της στόν συνεχῶς ἐξελισσόμενο κόσμο, μέ θετικά ἀποτελέσματα στό ποιμαντικό της ἔργο.

Ἀκολούθησε πλούσια τράπεζα στούς χώρους τοῦ Ἰδρύματος, τήν ὁποία προσέφερε σέ ὅλους ἡ Ἱερά Μητρόπολη.

Χ Ρ Ο Ν Ι Κ Η

 Κυριακή,
19η Ἰουνίου 2022

Ἀρχιερατικό Συλλεiturργο ἐτελέσθη τήν 19η Ἰουνίου 2022, Κυριακή τῶν Ἀγίων Πάντων, εἰς τόν Μητροπολιτικόν Ἱερὸν Ναόν τοῦ Ἀγίου Βασιλείου Τριπόλεως, ὅπου ἐτελέσθη καί τό Τεσσαρακονθήμερο Μνημόσυνον τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Νεαπόλεως καί Σαμαρείας, τοῦ παλαιφάτου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, κυροῦ Ἀμβροσίου.

Τοῦ Ὁρθρου καί τῆς Θείας Λειτουργίας προέστη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ὁ ὁποῖος καί ὁμίλησε διά τήν ἐορτήν τῆς συνάξεως τῶν Ἀγίων Πάντων καί παραλλήλως ἀναφέρθηκε στό πρόσωπο τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου κυροῦ Ἀμβροσίου. Συλλειτουργήσαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας Μαντινείας καί Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ καί ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Τεγέας κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ.

Κατά τήν διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ἐτέλεσε τήν εἰς Πρεσβύτερον χειροτονίαν τοῦ Ἱεροδιακόνου Κυρίλλου Μαρχαντωνάκη, ἀδελφοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἀγίου Νικο-

λάου Βαρσῶν.

Ὁ νέος Πρεσβύτερος κατάγεται ἀπό τά Χανιά τῆς Κρήτης, εἶναι ἐν ἐνεργείᾳ Ὑπαστυνόμος Α΄ καί ὑπηρετεῖ εἰς τήν Γενικήν Περιφερειακήν Ἀστυνομική Διεύθυνσιν Πελοποννήσου. Μοναχός ἐκάρῃ ὑπό τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου μας εἰς τήν Ἱερὰ Μονή Βαρσῶν τήν 2αν Μαρτίου 2019 καί Διάκονος ἐχειροτονήθη εἰς τόν Μητροπολιτικόν Ἱερὸ Ναόν τοῦ Ἀγίου Βασιλείου Τριπόλεως τήν 26ην Δεκεμβρίου 2019.

Πρὸ τῆς Ἀπολύσεως ἐτελέσθη τό Τεσσαρακονθήμερο Μνημόσυνον τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Νεαπόλεως κυροῦ Ἀμβροσίου. Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Νεαπόλεως Ἀμβρόσιος ἐκοιμήθη τήν Τετάρτη 11ην Μαΐου 2022, φιλοξενούμενος τήν τελευταία ἐπταετία εἰς τό Δεκάζειον Ἐκκλησιαστικὸ Γηροκομεῖον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί

Κυνουρίας, μέ μέριμνα καί φροντίδα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Ἡ ταφή του ἔγινε εἰς τό Δημοτικόν Κοιμητήριον Ἀγίας Τριάδος Τριπόλεως.

Τέλος δε, ἐτελέσθη Ἱερά Δοξολογία διά τήν ἑορτήν τῶν Ἀποστράτων Ἀστυνομικῶν τῆς Πατρίδος μας.

✨ Πέμπτη, 7ῃ Ἰουλίου 2022

Ἡ μνήμη τῆς Ἀγίας Μεγαλομάρτυρος καί Ἀθληφόρου Κυριακῆς ἑορτάσθηκε εἰς τόν νεοαναγεγυρόμενο Ναό τῆς Ἀγίας εἰς τό Ἀρκαδικό Χωριό Κυνουρίας.

Τοῦ πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ χοροστάτησε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαντινείας καί Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, μέ τήν συμμετοχή τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν ἐκπροσώπων τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καί τοῦ εὐσεβοῦς Λαοῦ.

Τήν διακονία τοῦ θείου λόγου ἀνέλαβε, μέ εὐλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου, ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Μωσῆς Καψά-

λης ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε εἰς τούς ἀγῶνες καί τό Μαρτύριο τῆς Ἀγίας, ἀλλά καί εἰς τό ἔργον τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Ναοῦ.

Στή συνέχεια τόν λόγον ἔλαβε, ὁ Σεβασμιώτατος ἀναφέρθηκε εἰς τήν ἔλλειψιν Ναοῦ εἰς τόν οἰκισμόν τοῦ Ἀρκαδικοῦ Χωριοῦ καί εἰς τήν προσπάθειαν τήν ὁποίαν κατέβαλε, ὅταν ἀνέλαβε τήν διαποίμανσιν τῆς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας, ὥστε νά βρεθῇ ὁ κατάλληλος χώρος καί νά γίνουν ὅλες οἱ προβλεπόμενες διαδικασίες γιά τήν ἀνέγερσιν τοῦ Ναοῦ.

Συνεχάρη καί εὐχαρίστησε ὅσους βοήθησαν μέχρι σήμερα εἰς τά ἔργα ἀνοικοδομήσεως καί ἐμακάρισε τήν ψυχὴν τοῦ Μητροπολίτου Νεαπόλεως τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων κυροῦ Ἀμβροσίου, Μεγάλου Εὐεργέτου τοῦ Ναοῦ, εὐχόμενος νά βρεθοῦν καί ἄλλοι μιμητές.

✨ Μέ λαμπρότητα ἐόρτασε καί ἡ ἱστορική Δημητσάνα τήν μνήμη τῆς Πολιούχου της

Ἀγίας Μεγαλομάρτυρος Κυριακῆς, ὅπου ἐτελέσθη ὁ Ὅρθρος χοροστατοῦντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κυρηναίας κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ καί ἐν συνε-

χείᾳ Ἀρχιερατικόν συλλειτουργῶν προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας καί Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, συλλειτουργούντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Μάνης κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Κυρηναίας Κύπρου κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ καί τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μονεμβασίας καί Σπάρτης, Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως κ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ. Τόν

θεῖο λόγο ἐκήρυξε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κυρηναίας.

Μετά τήν Θεία Λειτουργία, ἐτελέσθη εἰς τόν προαύλιο χῶρο τοῦ Ναοῦ Ἐπιμνημόσυκος Δέησις ἐνώπιον τοῦ μνημείου τοῦ Κυπρίου ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Δημητσάνας Φιλοθέου Χατζῆ καί ἀκολούθησε ὁμιλία ὑπό τοῦ τ. Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Προκοπίου Παυλοπούλου.

Ἐν συνεχείᾳ, πραγματοποιήθηκε τελετή ἀνακηρύξεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μονεμβασίας καί Σπάρτης καί Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως κ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ εἰς ἐπίτιμον Δημότην Γορτυνίας, κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Γορτυνίας.

Δευτέρα, 11η Ἰουλίου 2022

Τήν Δευτέρα, 11η Ἰουλίου 2022 καί ὥρα 9.00 τό βράδυ, εἰς τόν Μητροπολιτικόν Ἱερό Ναόν τοῦ Ἀγίου Βασιλείου Τριπόλεως ἐτελέσθη Ἱερά Ἀγρυπνία, ἐπί τῇ μνήμῃ τοῦ Ὁσίου πατρός ἡμῶν Παΐσιου τοῦ Ἀγορείτου.

Τήν Ἀγρυπνία ἐτέλεσε ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Μωϋσῆς Καψάλης, ὁ ὁποῖος κατὰ τό κήρυγμα του ἀναφέρθηκε εἰς τόν βίον καί τά θαυμαστά σημεῖα τοῦ συγχρόνου μας Ἀγίου.

Πλήθος Τριπολιτῶν, εὐλαβῶν

καί φιλεόρτων Χριστιανῶν προσήλθαν στήν Ἱερά αὐτή Ἀκολουθία, ἡ ὁποία τελέσθηκε γιά ἀκόμη μιὰ χρονιά μετά τήν ἐπίσημον ἀγιοκατάταξιν τοῦ Γέροντος Παΐσιου, ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, τήν 13ην Ἰανουαρίου 2015.

✡ Τρίτη, 19ῃ Ἰουλίου 2022

Μέ λαμπρότητα ἐτιμήθη ἡ μνήμη τῆς Ὁσίας Μακρίνης εἰς τήν Τρίπολι. Τήν Δευτέρα, 18ῃ Ἰουλίου 2022, ἐτελέσθη ὁ πανηγυρικός Ἑσπερινός τῆς Ἑορτῆς εἰς τό ὁμώνυμον Παρεκκλήσιον κάτωθεν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου Τριπόλεως. Ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Μωσῆς Καψάλης, κατά τό κήρυγμά του, ἀναφέρθηκε εἰς τήν μορφήν τῆς μεγάλης καί σπουδαίας Ἀγίας ἡ ὁποία ἐγεννήθη τό ἔτος 327 καί ἦταν τό πρῶτο παιδί πολύτεκνης οἰκογενείας.

Ὁ πατέρας τῆς Βασίλειος ἦταν φημισμένος διδάσκαλος τῆς ρητο-

ρικής καί ἡ μητέρα τῆς Ἑμμέλεια, εὐσεβῆς καί φιλόανθρωπος, ἦταν θυγατέρα μάρτυρος τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ γιαγιά Μακρίνα εἶχε ζήσει ὅλες τίς δραματικές περιπέτειες τοῦ «ἐπὶ Διοκλητιανοῦ ἀπηνουῶς διωγμοῦ, διανύσασα ἐπτά ὅλα ἔτη εἰς ἑξορίαν».

Αὕτη ἡ γιαγιά Μακρίνα ὑπῆρξε μαθήτρια τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Νεοκαισαρείας τοῦ Θαυματουργοῦ. Ἦταν αὕτη πού εἶχε ἐμπνεύσει εἰς τά ἐγγόνια τῆς ὅλο τό θάρρος, τήν πίστη καί τήν καρτερικότητα τῶν Ὁμολογητῶν. Αὕτη τοὺς ἐδίδαξε τά πρῶτα γράμματα, γιά νά ἀναδειχθοῦν ἀργότερα σέ μεγάλες ἐκκλησιαστικές φυσιογνωμίες καί νά ἐνταχθοῦν στήν ὑπέρλαμπρη χορεία τῶν Ἁγίων.

Ἐκτός λοιπόν ἀπό τήν ἑορτάζουσα Ἀγία Μακρίνα, Ἅγιοι ἀνακηρύχθηκαν καί τά ἀδελφία τῆς, ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ Γρηγόριος ἐπίσκοπος Νύσσης, ὁ Πέτρος Ἐπίσκοπος Σεβαστείας καί ὁ μοναχός Ναυκράτιος.

Ἀνήμερα τῆς ἑορτῆς ἐτελέσθη ὁ Ὅρθρος καί ἡ Θεία Λειτουργία μέ συμμετοχή πλήθους πιστῶν Χριστιανῶν.

✡ Πέμπτη, 21ῃ Ἰουλίου 2022

Μέ εὐλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, ὁμάδα ἀποτελούμενη ἀπό Κλη-

ρικούς και έδελοντές λαϊκούς, πραγματοποίησε και έφέτος τή συγκομιδή πατάτας, όπως κάθε χρόνο, εις τά κτήματα τής Ίερᾶς Μονῆς Ἀγίου Νικολάου Σίντζας πλησίον τής Πλάκας Λεωνιδίου.

Τά κτήματα τής Ἐκκλησίας καλλιεργοῦνται καθ' ὅλη τή διάρκεια τοῦ ἔτους και παράγουν οἰκολογικά προϊόντα, ὅπως βερύκοκα, ἑλιές, πατάτες, ντομάτες, μελιτζάνες, πεπόνια, τά ὁποῖα διατίθενται γιά τίς ἀνάγκες τῶν Ἱδρυμάτων τής Μητροπόλεως, ἀλλά και γιά τό «Καλάδι τοῦ Πτωχοῦ Ἀδελφοῦ», τό φιλανθρωπικό Πρόγραμμα τής Ίερᾶς Μητροπόλεως.

Δευτέρα, 1η Αὐγούστου 2022

Εἰς τόν Μητροπολιτικόν Ἱερό Ναόν τοῦ Ἀγίου Βασιλείου Τριπόλεως ἔχει ἀποθησαυρισθεῖ ἡ ἱερὰ Εἰκόνα τής Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἡ ἐπονομαζομένη «Παναγία τής Τριπολιτσᾶς».

Γιά μία ἀκόμα χρονιά τήν ἁγία Εἰκόνα τής «Παναγίας τής Τριπολιτσᾶς» ἐλιτάνευσε Κλῆρος και Λαός μετ' εὐλαβείας τό ἑσπέρας τής Δευτέρας 1ης Αὐγούστου 2022 περίξ τής αὐλῆς τοῦ Ναοῦ. Περί ὥραν 7ην ἀπογευματινήν ἐτελέσθη ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ, προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Τεγέας κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ. Ἀκολούθησε ἡ Λιτάνευσις τής ἱερᾶς Εἰκόνης, μέ τήν Φιλαρμονική τοῦ Δήμου Τριπόλεως και μέλη τής «Λαογραφικῆς Ἑστίας Τριπόλεως» μέ ἐθνικές ἐνδυμασίες, και ἐν συνεχείᾳ ἐτελέθη ἡ πρώτη ἱερὰ Παράκλησις πρός τήν Παναγία μας.

Ὁ Θεοφιλέστατος μετέφερε τίς εὐχές τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας και Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ πρός

τούς παρισταμένους Ἱερωσύλους καὶ τὸ πλήρωμα τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν καὶ ὁμίλησε περὶ τοῦ προσώπου τῆς Παναγίας Μητέρας μας.

Ἡ Εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Τριπολιτσᾶς ξεκίνησε νὰ φτιάχνεται τὸ 1823, ἐκεῖνα τὰ δύσκολα χρόνια πού οἱ Ἕλληνες προσπαθοῦσαν νὰ βροῦν καὶ πάλι τὴν ἐλευθερία τους ἀπὸ τοὺς Τούρκους κατακτητές.

Πρῶτος Ἀγιογράφος τῆς ἦταν ὁ Μιχαὴλ Κομνηνίδης ἀπὸ τὸν Πόρο, ὁ ὁποῖος ὅμως δὲν ἐπρόλαβε νὰ τὴν ὁλοκληρώσει, ἀφοῦ ἀπέθανε ἀπὸ κάποια ἀσθένεια. Κατόπιν τὴν Εἰκόνα ἐσυνέχισε καὶ ὁλοκλήρωσε ὁ Ἀγιογράφος Γεώργιος Ἀθανασιάδης, ὁ Κυδωνιάτης, τὸ 1826.

Ἡ Εἰκόνα αὐτὴ ἦταν παραγγελία τοῦ Ἀναστασίου Γκυζάνη, Ποριώτου. Ἐμεινε γιὰ ἀρκετὰ χρόνια εἰς τὰ χεῖρα τῆς οἰκογενείας του καὶ κατόπιν παρεχωρήθη εὐγενῶς ἐκ τῶν ἀπογόνων τῆς οἰκογενείας εἰς τὴν Ἑνορίαν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Βασιλείου Τριπόλεως.

Ἡ ἁγία Εἰκόνα τῆς Παναγίας ἔχει σωθεῖ δύο φορές ἀπὸ φω-

τιά μὲ θαυματουργικὸ τρόπο, μία φορά, ὅταν τὴν εἶχε ἡ οἰκογένεια τοῦ Γκυζάνη καὶ μία φορά εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἀγίου Βασιλείου, ὅταν ξέσπασε μεγάλη πυρκαγιά ἐντὸς τοῦ Ναοῦ τὸ 1995. Μετὰ τὴν πυρκαγιά ἡ Εἰκόνα ἐτοποθετήθη εἰς καλλιμάρμαρον προσκυνητάρη, δωρεὰ τοῦ μακαριστοῦ εὐλαβοῦς ἐνορίτου καὶ ἐκκλησιαστικοῦ Συμβούλου Κωνσταντίνου Καλομιτσίνη.

**Σάββατο,
6η Αὐγούστου 2022**

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, κατὰ τὴν Δεσποτικὴ Ἑορτὴ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ, χοροστάτησε τοῦ Ὁρθρου καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας εἰς τὸν Ἱερό Ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ἀραχαμπτῶν.

Εἰς τὸ πανέμορφο καὶ γραφικώτατο αὐτὸ Ἐκκλησάκι τοῦ χωριοῦ, πλῆθος κόσμος προσέτρεξε νὰ προσκυνήσῃ καὶ νὰ λάβῃ τὴ Χάρη τοῦ μεταμορφωθέντος Χριστοῦ,

ἐνῶ ὁ Σεβασμιώτατος ὁμίλησε περὶ τῆς θεολογικῆς σημασίας τοῦ θαύματος τῆς Μεταμορφώσεως.

☀ Δευτέρα, 15η Αὐγούστου 2022

Ἡ ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τὸ λεγόμενο «Πάσχα τοῦ καλοκαιριοῦ», ἐορτάστηκε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τῆς Πατρίδος μας, ἀλλὰ καὶ εἰς ὁλόκληρο τὸν χριστιανικὸ κόσμο. Εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς Μάνας ὅλων.

Τὴν παραμονὴ τῆς Ἑορτῆς, 14η Αὐγούστου, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ χοροστάτησε τοῦ πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Τεγέας, ὅπου καὶ ἐτέλεσε τὸν Ἀγιασμόν τῆς ἐμποροπανηγύρεως. Κατὰ τὴν κυριώνυμον ἡμέραν, ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε τοῦ Ὁρθρου καὶ ἐτέλεσε τὴν Θεία Λειτουργία εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Παλαιοπαναγιάς Ἀστρους Κυνουρίας. Ὁ Σεβασμιώτατος καὶ τίς δύο ἡμέρες, κατὰ τὸ κήρυγμά του, ἀναφέρθηκε, μέσα ἀπὸ τοὺς ψαλλομένους ὕμνους, εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Μητέρας τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν χάριν τὴν ὁποίαν ἔλαβε ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ εἰς τὸν σημαντικώτατο ρόλο τοῦ Παναγίου προσώπου της εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου γένους.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Τεγέας κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπό-

λεως Μαντινείας καὶ Κυνουρίας, προέστη τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν εἰς τὴν Ἱερὰ Μονὴν τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἑλώνης Κυνουρίας.

☀ Σάββατο, 20η Αὐγούστου 2022

Τὸ Σάββατο, 20η Αὐγούστου 2022, πραγματοποιήθηκε τὸ καθιερωμένο μνημόσυνο ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Γερασίμου Πρωτόπαπα εἰς τὸν Ἱερό Ναόν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ χωρίου Ἅγιος Ἰωάννης Ἀστρους Κυνουρίας.

Τῆς Θείας Λειτουργίας προέστη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, συλλειτουργοῦντων τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Τεγέας κ.

ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ.

Πλήθος εὐσεβῶν χριστιανῶν ἐκ τῶν γύρω χωρίων, καθὼς καὶ ἐκπρόσωποι τῶν Τοπικῶν Ἀρχῶν, παρέστησαν τόσο εἰς τὸν Ὁρθρον καὶ τὴν Θεία Λειτουργίαν, ὅσο καὶ εἰς τὴν τέλεσιν τοῦ Ἱεροῦ Μνη-

μοσύνου ὑπὲρ τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου.

Τρίτη, 23η Αὐγούστου 2022

Εἰς τό χωριόν Πάπαρι Μαντινείας ἐορτάσθηκε μέ κάθε λαμπρότητα ἡ ἐορτή τῆς ἀποδόσεως τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Ἡ ἐορτή αὕτη εἶναι ξεχωριστή διὰ τό μικρό χωριό Πάπαρι, καθὼς πανηγυρίζει ὁ Ναός τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου εἰς τό γραφικό καί πανέμορφο ὄρος Τσεμπεροῦ, ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε εὕρισκετο τό παλαιό Μοναστήρι τῆς Θεοτόκου.

Τὴν παραμονή τῆς Ἑορτῆς, τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ προεξήρχε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, πλαισιωμένος ἐξ εὐλαβῶν Ἱερέων τῆς Μητροπόλεώς μας. Πλήθος πιστῶν συμμετεῖχε εἰς τὴν κατανυκτικὴ Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ. Συγκινητικὴ ἦταν ἡ Ἀκολουθία τῶν Ἐγκωμίων καί ἡ περιφορὰ τοῦ ἱεροῦ Ἐπιταφίου τῆς Θεοτόκου.

Μέ λαμπρότητα πανηγύρισε τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ὅπως κάθε ἔτος, ἡ Ἱερά Μονὴ τῆς Μαλεβῆς εἰς Ἅγιον Πέτρον Κυνουρίας. Τὴν παραμονὴν τῆς Ἑορτῆς, τοῦ πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ χοροστάτησε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Τεγέας κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ. Ἀνήμερα τῆς Ἑορτῆς, τοῦ Ὁρθρου καί τῆς Θείας Λειτουργίας προέ-

στη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαντινείας καί Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Ὁ Σεβασμιώτατος, κατὰ τὸν λόγον του, ἀναφέρθηκε εἰς τό πρόσωπον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί παρεκάλεσε τοὺς πιστοὺς καί τοὺς προσκυνητὲς νὰ ἐπικαλοῦνται τὴν Παναγία τὴν Μαλεβὴ πρὸς ἐνίσχυσιν καί προστασίαν.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Τεγέας κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ ἐτέλεσε τὴν πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν Ἑλώνης Κυνουρίας.

Κυριακή, 28η Αὐγούστου 2022

Τὴν Κυριακὴ 28η Αὐγούστου, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ προέστη τῆς Θείας Λειτουργίας εἰς τὸν Ἱερό Ναόν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Λάρα Μαντινείας, ὅπου ἐτέλεσε τὴν εἰς Διάκονον Χειροτονία τοῦ νέου Ἐφημερίου τοῦ Ναοῦ κ. Δημητρίου Πολυδώρου.

Τρίτη, 30η Αὐγούστου 2022

Μέ λαμπρότητα ἐορτάσθηκε τὴν Τρίτῃ 30η Αὐγούστου 2022, ἡ μνήμη τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἀλεξάνδρου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ἄγει τὰ σεπτὰ ὀνομαστήριά του ὁ Σεβασμιώτατος Ποιμενάρχης μας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ.

Τὴν παραμονὴν τῆς Ἑορτῆς, ὁ πανηγυρικός Ἐσπερινός ἐτελέσθη εἰς τὸν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναόν τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Ἀσέας Μαντινείας, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σπάρτης κ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ, συγχοροστατοῦντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Πατρῶν κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Μάνης κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Τεγέας κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ. Λίαν τιμητικὴ ἦταν ἡ παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ, ὁ ὁποῖος παρέστη συμπροσευχόμενος.

Κατὰ τὴν κυριώνυμον ἡμέραν τῆς Ἑορτῆς, εἰς τὸ ἀνακαινισθέν παλαιὸν Μοναστήριον τῆς Παναγίας ἐπὶ τοῦ ὄρους Τσεμπεροῦ τοῦ χωρίου Πάπαρι Μαντινείας, ἐτε-

λέσθη Ἀρχιερατικὸ συλλεῖτουργο προεξάρχοντος τοῦ ἐορτάζοντος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, συλλειτουργούντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Πατρῶν κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὅρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ὠλένης κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Συμπροσευχόμενοι παρέστησαν ὁ Μητροπολίτης Σύρου κ. ΔΩΡΟΘΕΟΣ καὶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Τεγέας κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ, ὁ ὁποῖος ἐτέλεσε τὴν Θεία Λειτουργία εἰς τὸν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναὸ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Κάτω Ἀσέας.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας, τὴν εὐλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ἐτέλεσε τὴν εἰς Πρεσβύτερον Χειροτονία τοῦ Διακόνου Δημητρίου Πολυδώρου καὶ ὁ Μητροπολίτης Ἱερισσοῦ κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ τὴν εἰς Διάκονον Χειροτονία τοῦ κ. Ἰωάν-

νου Παζιούρου.

Πρό της Απολύσεως ὁ Σεβασμιώτατος Ποιμενάρχης μας εὐχαρίστησε ἐγκαρδίως τοὺς παρισταμένους Ἀρχιερεῖς, τοὺς ἐκπροσώπους τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ Φορέων, καθὼς καὶ τοὺς πιστοὺς, οἱ ὅποιοι προσήλθαν νά τιμήσουν τὸν Ἅγιο Ἀλέξανδρο, ἀλλὰ καὶ νά εὐχηθοῦν εἰς τὸν αὐτόν. Ἀκόμη εὐχήθηκε οἱ νέοι Κληρικοὶ τῆς Μητροπόλεώς μας νά καταστοῦν ἄξιοι Λειτουργοὶ τῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας μας.

☀ **Τετάρτη, 31η Αὐγούστου 2022**

Τὴν Τετάρτη, 31η Αὐγούστου 2022, ὁ Ὑποστράτηγος Δημήτριος Σκουφίδης, Διοικητὴς τῆς ΔΙΚΕ IV ΜΠ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ», ἐπισκέφθηκε τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ προκειμένου νά τοῦ εὐχηθῇ γιὰ τὰ ὀνομαστήριά του.

Εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεως του καὶ εἰς ἔνδειξιν σεβασμοῦ καὶ τιμῆς, ὁ κ. Σκουφίδης προσέ-

φερε εἰς τὸν Σεβασμιώτατον ἀναμνηστικὴ πλακέτα μὲ τὸ ἔμβλημα τῆς IV ΜΠ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ», εὐχόμενος ἔτη πολλά, μὲ ὑγεία καὶ δύναμι νά ποιμαίνει τὸ ποίμνιον τῆς Μητροπόλεώς μας καὶ νά συνεχίζει τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας.

☀ **Τετάρτη, 14η Σεπτεμβρίου 2022**

Ἡ ἑορτὴ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ ἐορτάστηκε μὲ ἰδιαίτερα λαμπρότητα εἰς τὴν Ἱερά Μητρόπολιν Μαντινείας καὶ Κυνουρίας, ὅπου οἱ Χριστιανοὶ προσέτρεξαν εἰς Ἱερές Μονές καὶ Ἐνοριακοὺς Ναοὺς, γιὰ νά λάβουν τὴν εὐλογία τῆς μεγάλης αὐτῆς ἑορτῆς τῆς Ἐκκλησίας μας.

Τὸ ἐσπέρας τῆς ἑορτῆς, εἰς τὸν

Μητροπολιτικόν Ἱερό Ναόν τοῦ Ἀγίου Βασιλείου Τριπόλεως, ἐτελέσθη ἡ Ἀκολουθία τῶν Χαιρετισμῶν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, παρουσία πλήθους Ἱερέων καί πιστῶν, προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Τεγέας κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ.

☀ **Τὴν 25ην Σεπτεμβρίου** ἐορτάσθη πανηγυρικὰ ἡ 2023 ἐπέτειος τῆς Ἀλώσεως τῆς Τριπολιτσᾶς βασικοῦ καί κορυφαίου γεγονότος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Οἱ ἐορταστικές εκδηλώσεις ἄρχισαν ἀπὸ τῆς

ἀρχῆς τῆς ἐβδομάδος κατὰ τὸ σχετικόν πρόγραμμα τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, τοῦ Δήμου Τριπόλεως καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυνουρίας.

Ἀπὸ τῆς λήξιν τοῦ ἐπιμορφωτικοῦ προγράμματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας

